

Johannesschool vrijeschool Tiel

Moge in dit gebouw verwezenlijkt worden
in lotsverbonden samenwerking
datgene waartoe wij ons geroepen voelen:
kinderen op hun levensweg te helpen
ontwikkelen tot vrije mensen
in hun denken, doen en voelen,
wetend dat vanuit scheppende werelden
aan ieder mens de mogelijkheid gegeven is
om op aarde tot ontplooiing te komen.
Ons gezamenlijk streven willen wij
in deze aarde als een grondsteen verankeren.

Moge zegen rusten op dit besluit,
zodat het tot bloei kan komen
en vrucht dragen!

De Johannesschool is in 1980 opgericht en na verhuizing in 1993 naar onze huidige school is met Sint Jan de Grondsteen gelegd. Martin van Zon heeft de Pentagon dodecaëder gemaakt en Wilfriede Guépin heeft veel bijgedragen aan onze grondsteenspreuk.

Welkom

Een warm welkom aan iedereen die zich verbindt met onze school!

Een speciaal welkom aan alle kinderen van onze school en een hartelijk welkom aan alle (groot)ouders en andere opvoeders.

We hopen in gezamenlijkheid ‘onze kinderen’ tijdens hun basisschoolperiode de mogelijkheid te kunnen bieden om de wereld, anderen en zichzelf te ontdekken in een veilige, leerzame omgeving. Een omgeving, die erop ingericht is leerplezier te kunnen ontwikkelen, te ontdekken waar zij zich toe gevoelen, te leren samenwerken en zo breed mogelijk kennis en ervaring op te doen op fysiek, sociaal-emotioneel én cognitief vlak.

Voor u ligt de schoolgids 2021-2022 van de Johanneschool.

Hierin vindt u informatie over het vrijeschoolonderwijs in het algemeen en over onze school in het bijzonder.

Deze gids wordt op verzoek aan de ouders verstrekt. Verder is de schoolgids te downloaden van onze website www.johannesschooltiel.nl

Aan het begin van het nieuwe schooljaar ontvangen de ouders een jaarrooster waarin de jaarplanning van het schooljaar is opgenomen. Daarin staan o.a. de ouderavonden, vakanties, jaarfeesten en andere zaken vermeld.

Alle andere informatie over onze school vindt u op onze website en/of achter de login van de Johanneschool: www.johannesschooltiel.nl

We vertrouwen erop dat u de informatie die u zoekt makkelijk kunt vinden in deze schoolgids.

Aanvullingen, verbeteringen en reacties zijn welkom en kunt u sturen naar:

info@johannesschooltiel.nl

Kim van Maanen, schoolleider Johanneschool
Tiel 2021

Inhoud

Hoofdstuk 1 Vrijeschoolpedagogiek.....	6
1.1 De visie en missie van onze school; waar staan we voor?	6
1.2 Het “vrije” van de vrijeschool	6
1.3 Onze visie op ontwikkeling.....	6
Hoofdstuk 2 Algemeen.....	8
2.1 Situering en geschiedenis van de school	8
2.2 Schoolgrootte en samenstelling	8
2.3 Verantwoording onderwijstijd en vakanties	8
2.4 Resultaten van het onderwijs	9
2.5 Jaarfeesten.....	9
2.6 Sociaal veiligheidsplan.....	10
Hoofdstuk 3 Het onderwijs	11
3.1 De kleuterklas	11
3.2 De onderbouw	13
3.3 Het onderwijs per klas	15
Klas 1	15
Klas 2.....	17
Klas 3.....	18
Klas 4	20
Klas 5 en 6.....	21
3.4 En na de zesde.....	24
Hoofdstuk 4 Zorgondersteuningsprofiel.....	26
4.1 Algemeen	26
4.2 Uitgangspunten zorgstructuur.....	26
4.3 Niveau van zorg	27
4.4 Het volgen van leerlingen	27
4.5 Leerlingdossier	27
4.6 Leerlingvolgsysteem	27
4.7 Toetsen	27
4.8 Verwijzing	28
4.9 Getuigschrift	28
4.10 Communicatie met ouders	28
4.11 Leerrijpheidsonderzoek	28
4.12 Kinderbespreking	29
4.13 Klassenbespreking	29
4.14 Intern Begeleider	29
4.15 Schoolarts.....	30
4.16 Euritmietherapie	30
4.17 Samenwerkingsverband BePO	30
4.18 Begeleidingsdienst voor vrijescholen (BVS).....	31
4.19 GGD Gelderland Zuid.....	31
4.20 Verwijzing naar speciaal onderwijs.....	33
4.21 Extra ondersteuning	33
Hoofdstuk 5 Toelating	34
5.1 Aanmelding en aanname	34
5.2 Opvang nieuwe ouders	35
Hoofdstuk 6 Kosten	36
6.1 Ouderschenking	36
6.2 Schoolbenodigdheden	36
6.3 Schoolkamp/uitstapjes/schoolreisjes	36
6.4 Klassenpot	36
6.5 Reiskostenvergoeding	36
6.6 Sponsoring en donaties	37
Hoofdstuk 7 Contact met de school	38
7.1 Ouderavonden.....	38
7.2 Oudergesprekken	38

7.3 Algemene Ouderavonden	38
7.4 Klassenouders.....	38
7.5 Even de leerkracht spreken.....	38
7.6 Problemen en klachten	38
7.7 Klachtenregeling en vertrouwenspersoon.....	39
7.8 E-mailberichten*.....	39
7.9 Weekbericht en schoolkrant.....	40
7.10 Prikbord	40
7.11 Gescheiden ouders	40
Hoofdstuk 8 Ouderbetrokkenheid	41
8.1 Ouderbetrokkenheid: een hoeksteen van de vrijeschool	41
8.2 Ouderbetrokkenheid - lust of last?	41
8.3 Hoe ziet dit er concreet uit?	41
Hoofdstuk 9 Organisatie en bestuur	43
9.1 Stichting Pallas	43
9.2 Schoolleiding	46
9.3 Leerkrachten.....	46
9.4 Medezeggenschapsraad (MR)	46
9.5 Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR).....	46
Hoofdstuk 10 Schoolregels	47
10.1 De algemene schoolregels	47
10.2 Schoolvrij? Wanneer wel, wanneer niet?	49
10.3 Ongeoorloofd verzuim	49
10.4 En bij uitval van de leerkracht ?	49
Hoofdstuk 11 Landelijke organisaties	50
11.1 De vrijescholen in Nederland	50
11.2 Begeleidingsdienst voor vrijescholen - BVS schooladvies.....	50
11.3 Vereniging van vrijescholen.....	50
11.4 School onderwijsassistenten vrijeschool (School-vAK).....	51
11.5 Vereniging voor Vrije Opvoedkunst (VOK).....	51
11.6 Hogeschool Leiden	51
11.7 Internationaal Hulpfonds (IHF)	52
11.8 Academie voor ouders	52
Hoofdstuk 12 Kinderopvang.....	53
Hoofdstuk 13 De schoolgids	54

Hoofdstuk 1 Vrijeschoolpedagogiek

1.1 De visie en missie van onze school; waar staan we voor?

“Worden wie je bent”

Onderwijs met hoofd, hart en handen

De Johannesschool streeft naar een ontwikkeling van alle verschillende kwaliteiten en talenten van de mens. Daarom wordt niet alleen de intellectuele of cognitieve ontwikkeling gestimuleerd, maar evenzeer de emotionele, sociale en kunstzinnige vorming. We streven naar een harmonie tussen hoofd (denken), hart (voelen) en handen (maken). Om zo met unieke kwaliteiten krachtig en vol vertrouwen de wereld in te stappen.

De Johannesschool is een school waar je wordt wie je bent, waar ieder kind zijn eigen ontwikkelweg kan volgen, ingebed in de sociale omgeving.

De leerkracht heeft oog voor het groepsproces, zonder de kracht van het individu uit het oog te verliezen.

Dit alles bewegend, ervarend en meegaand in het ritme van de seizoenen.

Missie

De Johannesschool is een gezonde en zelfbewuste onderwijsorganisatie waar mensen graag zijn. Het is een open, veilige en geïnspireerde leer- en werkgemeenschap die leerlingen, medewerkers en ouders uitdaagt te onderzoeken en te leren en zich zo te blijven ontwikkelen en versterken.

Visie

Wij bieden eigentijds vrijeschoolonderwijs waarin elke leerling in zijn eigen ontwikkeling tot zijn recht komt in relatie tot anderen, de omgeving en mét elkaar. Onderwijs waarbij jonge mensen leren zelfstandig en onafhankelijk van anderen, flexibel en creatief te denken en te handelen om een essentiële bijdrage te leveren aan deze wereld.

“Geen vaten vullen, maar het vuur van het enthousiasme ontsteken”

1.2 Het “vrije” van de vrijeschool

Het woord 'vrij' wijst oorspronkelijk op de onafhankelijkheid van de school ten opzichte van de overheid, daar waar het om het schoolplan en de pedagogiek gaat; naar de vrijheid van de leraar om (binnen de vrijeschool-pedagogie) de kinderen op een kunstzinnige wijze op te voeden. Uiteraard houden wij ons aan de kerndoelen die de overheid van ons vraagt en hanteren wij hierin een eigen methodiek. Tevens verwijst het woord 'vrije' naar de ontwikkeling van een 'vrij-denkend' mens: onafhankelijk van anderen, flexibel en creatief denken in ontwikkeling brengen tijdens de basisschooltijd van de leerling.

1.3 Onze visie op ontwikkeling

De kernvragen van elk kind, wie ben ik en wat kan ik, vormen de achtergrond waartegen het gehele Vrijeschoolonderwijs gestalte krijgt. Deze vragen zijn vaak ook op latere leeftijd actueel, maar in de schoolperiode moet het kind een voorlopig antwoord op deze vragen (kunnen) vinden. Pas dan kan het als jonge volwassene stevig in de wereld staan.

Menskunde is het uitgangspunt van de Vrijeschoolpedagogiek. Hierin wordt de mens gezien als een geestelijk wezen dat een ziel (karakter) en een fysiek lichaam heeft. Als het ware “tussen” het geestelijke en het lichamelijke ontwikkelen zich de psychische of ziele kwaliteiten, vooral in de basisschoolleeftijd. De psychische kwaliteiten uiteten zich in het gevoelsleven maar ook in de manier van denken en handelen (willen).

Burger van twee werelden

In onze ogen is de mens dus burger van twee werelden: de zichtbare wereld waarin wij leven en de geestelijke wereld, waar de mens als geestelijk wezen zijn oorsprong heeft (wie je bent). Uit deze wereld neemt de mens bij de geboorte zijn eigen levensplan mee dat hij op aarde wil gaan verwezenlijken. Daarnaast bezit de nieuwe aardeburger, hoewel nog geheel onzichtbaar, reeds een rugzak, vol met potentiële talenten, eigenschappen en “kennis”.

Wij zien het als onze belangrijkste opgave het kind zo te begeleiden op zijn pad naar de volwassenheid dat het gestimuleerd wordt zijn in aanleg aanwezige talenten en vaardigheden te ontdekken en te ontplooien. Wij streven er dan ook naar met ons leerstofaanbod en onze pedagogische aanpak een omgeving te creëren waarin het kind zich niet alleen erkend en veilig weet, maar waarin het ook de gelegenheid krijgt iets van zijn levensdoel te gaan ontdekken. Dit is de beweegreden achter het brede vakkenaanbod.

Ontwikkelingsfasen

In de totale ontwikkelingsweg van het kind zijn drie belangrijke fasen te onderscheiden. In de eerste zeven levensjaren ligt het hoofdaccent op de lichamelijke ontwikkeling, in de tweede zeven jaar gaat het vooral om de ontwikkeling van het gevoelsleven (moraliteit, kunstzinnigheid) en na het veertiende jaar ligt het accent meer op de ontplooiing van het zelfstandig denken.

Op dit uitgangspunt is het leerplan van de Vrijeschool geënt. Het begeleidt als een organisch ondersteunend bouwwerk de stappen die een kind zet in zijn groei naar volwassenheid.

De lichamelijke ontwikkeling vraagt om een harmonische omgeving waarin het kind spelend vanuit zijn lichamelijke activiteit de wereld verkent. Zo oefent het en leert het zich in de ruimte te oriënteren. Belangrijke aspecten daarbij zijn: vaste ritmen in het dag-verloop, een vertrouwde omgeving die tot activiteit uitnodigt en die de betovering der dingen heel laat. Inhouden die verteerbaar zijn en niet vooruitlopen op volgende fasen en een sfeer waarin nabootsing mogelijk is (peuter en kleuterfase). Op deze wijze leert het jonge kind zich steeds beter thuis te gaan voelen in zijn eigen lichaam.

“Geen vaten vullen, maar het vuur van het enthousiasme ontsteken”

Na deze eerste periode treden de psychische kwaliteiten meer op de voorgrond (7 tot 14 jaar). Het kind beleeft zichzelf en zijn omgeving nu vooral in zijn gevoelens. Daarom tracht de school allereerst bij het gevoelsleven van het kind aan te sluiten door het voor de leerstof ‘warm’ te laten lopen, enthousiast te maken.

De ontwikkeling van het gevoelsleven vraagt om kunstzinnig onderwijs. Kunstzinnig onderwijs is het op een kunstzinnige wijze aanreiken, opnemen en verwerken van de lesstof. De leerkracht/leraar is in deze zin meer een kunstenaar die elke keer weer op een nieuwe, boeiende wijze vorm probeert te geven aan de lesstof, zodat de kinderen geïnspireerd worden tot leren en creativiteit ontwikkelen daarbij. Zinnvolle lichaamsbewegingen worden gekoppeld aan leerinhouden en bieden verrassende mogelijkheden om een kind te bereiken.

Ook het denken en willen worden aangesproken. Wat het kind weet is hierbij minder belangrijk dan hoe het kind denkt. In aanleg denkt bijna elk kind origineel, creatief en probleemoplossend. Het is aan de ouders en de school om dat vermogen te behoeden, te koesteren en te verzorgen.

Typerend voor het vrijeschoolonderwijs is het op het juiste moment aanbieden van de ontwikkelingsstof, niet te vroeg en niet te laat. Binnen de school willen we wakker zijn voor leeftijdsfasen: “Geef je baby geen hutspot en je puber geen pap”. Kortom: geef het niet meer, maar ook niet minder dan het verteren kan.

Wat we verder nog belangrijk vinden in ons onderwijs:

Wij vinden het wenselijk dat jonge mensen leren zelfstandig en onafhankelijk van anderen flexibel en creatief te denken en te handelen. Wij vinden het van belang dat wij kinderen opvoeden tot jonge mensen die later in vrijheid en met gevoel voor verantwoordelijkheid voor zichzelf, medemens en omgeving in het leven kunnen staan. Voorwaarde daarvoor is levensvertrouwen en zelfvertrouwen.

Alle leerstof wordt aangewend om ons op dit doel te richten.

Hoofdstuk 2 Algemeen

2.1 Situering en geschiedenis van de school

De school ligt in de Kloosterbuurt. Vroeger heeft niet ver van de plaats waar nu de school staat een klooster gestaan (vandaar de Priorlaan). Het station bevindt zich op loopafstand.

De school is opgericht in 1980 en in 1993 kregen we het huidige gebouw ter beschikking.

We maken onderdeel uit van een scholeneiland in een nieuwbouwwijk uit de jaren 70. Op het scholeneiland bevinden zich ook een openbare, katholieke en protestants-christelijke school.

Dit schooljaar 2021-2022 bestaat de Johannesschool ruim veertig jaar. In 1980 startte de school als klein ouderinitiatief vanuit medewerkers van de Warmonderhof, een opleidingsinstituut voor biologisch-dynamische landbouw. In die tijd nog gevestigd in Tiel. De Johannesschool heeft op diverse locaties haar huisvesting gehad in Tiel. Na twaalf jaar tijdelijke huisvesting krijgt de school in 1993 aan de Priorlaan (de huidige locatie) een permanent gebouw.

Op 1 januari 2001 wordt het bevoegd gezag overgedragen aan Stichting Pallas, samen met tien andere vrijescholen in Midden en Zuid-Nederland.

2.2 Schoolgrootte en samenstelling

De Johannesschool telt zo'n 100 leerlingen die afkomstig zijn uit Tiel en omstreken. De school heeft een regiofunctie en trekt daarom leerlingen uit de wijde omgeving, ook uit het Land van Maas en Waal. mede hierdoor is er voor de klassen 1 - 6 een continu rooster. Daarna zijn de middaglessen tot 14.30 uur. Voor de jongere kinderen eindigt de schooldag om 13.00 uur. Op woensdag en vrijdag zijn alle klassen om 13.00 uur uit.

De school heeft een kleuterklas en drie combinatieklassen 1/2, 3/4 en 5/6 (groep 3/4, 5/6 en 7/8).

2.3 Verantwoording onderwijstijd en vakanties

De lestijden en het vakantierooster worden jaarlijks aangepast zodat leerlingen van de Johannes-school in 8 jaar het verplichte aantal van ten minste 7520 uren halen.

De schooltijden:

Kleuters	8.20 – 13.00 uur (alle dagen)
Klas 1-6	8.20 – 14.30 uur (maandag, dinsdag, donderdag)
	8.20 – 13.00 uur (woensdag en vrijdag)

Schoolvakanties

De schoolvakanties stemmen we af met de samenwerkingspartners in Tiel en omgeving in de regio Midden Nederland. Jaarlijks wordt één week afgeweken van deze planning: óf de voorjaarsvakantie óf de herfstvakantie wordt met de regio Nijmegen afgestemd. Omdat een groot deel van onze leerlingen uitstroomt naar het Karel de Grote College in Nijmegen en we de uitstroom naar het Middelbaar vrijeschoolonderwijs bevorderen zijn deze afspraken gemaakt met de medezeggenschapsraad van onze school.

Voor dit schooljaar blijkt dat de herfstvakantie gelijk is aan de herfstvakantie van het Karel de Grote college (regio Zuid). Hierdoor houden we dit schooljaar alle vakanties aan van onze eigen regio Tiel.

Vakantierooster 2021-2022

Herfstvakantie	18 oktober – 22 oktober
Kerstvakantie	27 december – 7 januari
Voorjaarsvakantie	28 februari – 4 maart
Paasvakantie	14 april - 18 april
Meivakantie	25 april – 6 mei
Hemelvaart	26 mei – 27 mei

Vrije dagen en middagen voor alle leerlingen i.v.m. studiedagen team: zie jaarrooster op de site.

2.4 Resultaten van het onderwijs

De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de ouderpopulatie mag worden verwacht.

Over het algemeen liggen de eindopbrengsten boven het landelijk gemiddelde, het komt wel eens voor dat er een jaar onder het landelijk gemiddelde gescoord wordt. Deze score is verklaarbaar.

Vanaf 2015-2016 is de score gebaseerd op de IEP-toets.

Schooljaar	Score Johanneschool	Landelijk gemiddelde
2010-2011	538,3	536,5
2011-2012	539,5	536,5
2012-2013	539,3	537,2
2013-2014	536,4	535,0
2014-2015	540,3	535,5
2015-2016 IEP toets	84	82
2016-2017 IEP toets	80	78,3
2017-2018 IEP toets	82	81
2018-2019 IEP toets	74,5	81,8
2019-2020	Geen eindtoets afgenomen ivm Coronasluiting scholen	Nvt
2020-2021	75	79,7

2.5 Jaarfeesten

Met de jaarfeesten beleven de kinderen het ritme van het jaar, de wisseling in de seizoenen en de krachten van de natuur. Deze jaarlijkse vieringen zorgen in de loop der tijd voor een beter begrip van de inhoudelijke kant van het betreffende feest. De feesten zijn belangrijk voor de school als sociale gemeenschap. We vieren ze samen: kinderen, leerkrachten en regelmatig ook samen met ouders. De feesten zijn per seizoen in te delen en volgen het ritme van het jaar.

Herfstfeesten: Michaël, Sint Maarten, Sint Nicolaas, Advent

Winterfeesten: Kerst, Driekoningen, Maria Lichtmis (alleen kleuterklas), Carnaval

Lentefeesten: Palmpasen, Pasen, Pinksteren

Zomerfeest: Sint Jan

In het weekbericht komt voor elk feest een toelichting op het feest. De organisatie ligt bij school, ondersteund door de ouders:

Kleuters: Palmpasen en Sint Jan

klas 1/2: Sinterklaas, Pasen en Pinksteren

klas 3/4: Michaël en Carnaval

klas 5/6: Sint Maarten en Advent

2.6 Sociaal veiligheidsplan

Inleiding

In 2015 is de Wet- en regelgeving inzake Sociale Veiligheid op de scholen aangescherpt en heeft de overheid de onderwijsinspectie opdracht gegeven om vanaf augustus 2016 toe te zien op de naleving ervan. De overheid motiveert een en ander met de volgende tekst:

Een veilige omgeving is van groot belang voor kinderen om zich goed te kunnen ontwikkelen en te kunnen leren. De Arbowet en de Kwaliteitswet bieden kaders voor de veiligheid in algemene zin en iedere school is verplicht een veiligheidsplan te hebben. In het veiligheidsplan staat wat de school doet aan de fysieke veiligheid (inrichting van het schoolgebouw) en de sociale veiligheid (omgaan met bijvoorbeeld agressie en geweld). Maar, dit is niet voldoende. Scholen krijgen steeds meer te maken met complexe maatschappelijke problemen zoals (online) pesten, agressie, discriminatie, seksueel grensoverschrijdend gedrag, kindermishandeling en huiselijk geweld, radicalisering en antisemitisme. De wet is geen geheel nieuwe wet. Het gaat om aanpassingen van al bestaande wetten: de WPO, WEC, en WVO. Met de wet worden schoolbesturen verplicht zorg te dragen voor de sociale veiligheid op hun scholen. Zij mogen zelf bepalen hoe zij dit aanpakken.

De verplichtingen die Pallas heeft zijn:

1. Het voeren van sociaal veiligheidsbeleid
2. Het beleggen van de volgende taken bij een persoon:
  - a. coördineren van het beleid ten aanzien van pesten
  - b. fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten
3. De monitoring van de sociale veiligheid (waaronder ook het welbevinden valt) van leerlingen met een gestandaardiseerd instrument.

Uitgangspunten

Pallas werkt inzake de Sociale Veiligheid met de volgende uitgangspunten:

- Pallas wil aan kinderen, medewerkers, ouders en andere bij de school betrokken personen veilige scholen bieden.
- Pallas borgt de veiligheid mede door deze op de Pallasscholen planmatig te bewaken middels de zogenaamde Risico Inventarisaties & Evaluaties.
- Pallas borgt de Sociale Veiligheid door op de Pallasscholen op het volgende toe te zien:
  - o De school heeft schoolregels.
  - o De school heeft een pestprotocol.
  - o De schoolleider of degene die hij of zij daarvoor aanwijst is de coördinator van pestbeleid.
  - o De schoolleider is aanspreekpunt in het kader van pesten, in voorkomende gevallen kan de schoolleider, indien hij of zij op pesten aangesproken wordt, verwijzen naar een deskundige medewerker.
  - o De school voert de jaarlijkse monitor sociale veiligheid uit onder leerlingen. De monitor heeft de instemming van de (G)MR.
  - o De school heeft binnen bovenstaande kaderafspraken de ruimte voor de eigen invulling en inkleuring van beleid en maatregelen die de sociale veiligheid op de school vergroten en borgen.

Vastgesteld door College van Bestuur, na instemming van GMR, februari 2016

Hoofdstuk 3 Het onderwijs

3.1 De kleuterklas

Wij spreken over een kleuterklas omdat kleuters binnen onze school een eigen doelgroep vormen. Kleuters bevinden zich in een leeftijdsfase waarin het leren nog plaatsvindt door middel van spel en beweging; er is nog geen sprake van een gerichte lessituatie of van specifieke leerstof.

Het kind staat nog optimaal open voor zintuiglijke indrukken die het vol vertrouwen opneemt, en die vervolgens in nabootsende handelingen worden omgezet. De nabootsing, het nadoen is dan ook een belangrijke kracht waaraan de kleuter zich ontwikkelt.

De kleuterleerkracht is zich hiervan dagelijks bewust en besteedt aan het lokaal, aan speelgoed en de materialen die gebruikt worden, grote aandacht.

Ritme - een houvast

Niet alleen de ruimte, ook de tijd wordt met aandacht gehanteerd. Ritme is hierbij een sleutelbegrip in de omgang met kleuters. Ritme geeft in zijn herhalende terugkeer van activiteiten en stemmingen een vanzelfsprekend houvast, en vormt een natuurlijk middel tot verdieping van ervaringen en belevenissen. De indeling van de dag speelt in de kleuterklas daarom een grote rol, evenals het verloop van de week en het meeleven met het jaarritme. Hierin wordt de afwisseling van de seizoenen geaccentueerd door het vieren van de jaarfeesten.

De kleuters worden in heterogene groepen van 4 - tot 6 -jarigen opgenomen en blijven gedurende hun hele kleutertijd bij dezelfde kleuterleerkracht. Deze kan daardoor elk kind in die periode begeleiden en ingaan op de individuele ontwikkelingsbehoeften.

De kleuterleerkracht heeft regelmatig contact met de ouders. Bij deze gelegenheden wordt onder andere gesproken over de ontwikkeling van het betreffende kind. Gesignaleerde ontwikkelingsproblemen worden onder ogen gezien en besproken met de intern begeleider.

Als de eindfase van de kleutertijd zich aandient, komt de overgang naar de eerste klas ter sprake. De leerrijpheid wordt zorgvuldig bekeken en als het nodig wordt geacht, wordt een leerrijpheidsonderzoek afgenomen. Aan de hand daarvan wordt bepaald of een kind de stap naar de eerste klas kan zetten.

Vrije spel (binnen en buiten)

Uitgangspunt

Met het vrije spel wordt beoogd de lichamelijke en zintuiglijke ontwikkeling van de kleuters te stimuleren, de grove en fijne motoriek te oefenen en de fantasie in beweging te zetten. Door het omgaan met elkaar in het spel wordt de sociale ontwikkeling geoefend.

Ervaringsstof

De omgeving is huiselijk ingericht en geeft de kinderen een gevoel van geborgenheid. Door een gevoel van veiligheid en geborgenheid komt het kind tot spelen. Het vrije spel wordt gekenmerkt door een sfeer van activiteit, harmonie, beweging, creativiteit, ontmoeting en ontspanning. Eenvoudige middelen zijn voldoende om de fantasie en het spel in gang te zetten: speelgoed van natuurlijke materialen zoals hout, lappen stof, stenen, schelpen, zand, water, kastanjes, eikels en dennenappels. Deze materialen bieden onbeperkte speelmogelijkheden en nodigen de kleuters uit hun fantasie te gebruiken. De kleuterleerkracht neemt tijdens het vrije spel goed waar om te zien wat er gebeurt. Zij observeert hoe de kinderen met de materialen omgaan, en hoe bij de wat oudere kleuters de sociale contacten in het samenspel ontstaan.

Kleutereuritmie

Uitgangspunt

Dit vak is een specifiek vrijeschoolvak. Hierin krijgen alle kinderen van de kleuterklas wekelijks les. Het uitgangspunt is dat de kinderen via het gesproken woord en levende muziek een gevoel kunnen krijgen voor klanken en tonen. Dit gebeurt d.m.v. gebaren en beweging op deze klanken en tonen.

Ervaringsstof

Sprookjes, ambachten en de jaargetijden gaan ook leven door de euritmie. Dit is een ondersteuning voor alles wat er verder in de klas gebeurt. De tekst wordt meestal in dichtvorm gebracht. De levende muziek (lier, klankstaven e.d.) is meestal begeleidend.

Taal: spreken, vertellen, luisteren

Uitgangspunt

Het ontwikkelen van de taal in brede betekenis, en het ontwikkelen en laten ontstaan van beelden bij de kinderen door het luisteren naar hetzelfde verhaal op een aantal dagen achter elkaar.

Ervaringsstof

Taal en spraak ontwikkelen zich bijzonder sterk in de kleuterfase. De kleuterleerkracht komt tegemoet aan de natuurlijke drang tot spreken en de behoefte om te luisteren van de kleuters. Grote waarde wordt gehecht aan heldere spreektaal. Deze wordt toegepast bij eenvoudige vingerspelletjes, en versjes bij bewegingsspelletjes.

De kinderen leren in rust te luisteren. Kleuters kunnen niet veel dingen tegelijk. De taal die bij de verhalen wordt gebruikt, moet mooi, rijk en zuiver zijn, en wordt telkens weer geoefend d.m.v. kringspelletjes, het uitspelen van verhaaltjes, versjes en sprookjes.

Bewegingsspel

Uitgangspunt

Het ontwikkelen van de grove en fijne motoriek bij de kleuter. Inzicht geven in de begrippen die worden gebruikt in het ochtendspel door middel van de beweging en de samenhang tussen de begrippen. Dit gebeurt door bijvoorbeeld de sfeer te laten beleven van beroepen/ambachten van volwassenen en het ervaren van stemmingen als vreugde, verdriet, enzovoort.

Ervaringsstof

Het ochtendspel is een geleide werkvorm, waarbij de kleuterleerkracht samen met de kleuters in spelvorm (vaak in de kring) allerlei bewegingsvormen oefent. Het gaat om de bewegingen van de ledematen die met allerlei gedichtjes, liedjes en verhalen worden gedaan.

Muziek

Uitgangspunt

Het ontwikkelen van het muzikale gevoel door luisteren, zingen en zelf muziek maken.

Ervaringsstof

Er wordt veel gezongen. De kinderen luisteren naar de muziek, bijvoorbeeld het lierspel van de kleuterleerkracht. Daarnaast maken de kinderen zelf muziek met klankstaven, xylofoon, triangels, trommels, enzovoort, bijvoorbeeld bij het uitspelen van een verhaal of spel.

Tekenen, schilderen, boetseren, handvaardigheid

Uitgangspunt

De kinderen gevoel geven voor kleur en vorm en het ontwikkelen van de fijne motoriek.

Ervaringsstof

Via het tekenen kunnen kinderen uiting geven aan hun belevingswereld. Voor het boetseren wordt vaak gebruikt gemaakt van bijenwas in verschillende kleuren.

Schilderen gebeurt met waterverf op natgemaakt papier. Plakken en knippen doen we met diverse soorten gekleurd papier. Handwerkjes op kleuterniveau, zoals borduren, weven, naaien, vingerhaken, knopen, vlechten en vilten.

Huishoudelijk werk

Afwassen, wassen van kledjes en poppenkieren, stoffen, vegen, opruimen, koken, bakken en tafeldekken.

Eten met elkaar

Hierbij staat het respect voor het voedsel en allen die het bereid hebben centraal. Met velen samen aan tafel eten, bevordert de sociale ontwikkeling.

3.2 De onderbouw

Doelstelling en achtergrond van de Vrijeschool komen tot uitdrukking in het leerplan en de werkwijze in de klas. In elk leerjaar sluit de leerstof aan bij de ontwikkelingsfase van de kinderen. Vooral de vertelstof speelt hierin een belangrijke rol. En net als in de peuter- en kleuterklassen is er sprake van een duidelijk dag-, week- en jaarritme. Dat is terug te vinden in het periodeonderwijs, de vaklessen en de jaarfeesten.

Vertelstof

In relatie tot de ontwikkelingsfase van het kind staat in iedere klas een thema, de vertelstof, centraal.

Voor de vertelstof per klas wordt gekozen uit:

1 ^e klas	Sprookjes
2 ^e klas	Fabels en legenden
3 ^e klas	Oude Testament
4 ^e klas	Noorse en Germaanse mythologie
5 ^e klas	Griekse mythologie en de geschiedenis van de oude culturen: India, Perzië, Babylonië, Egypte en Griekenland
6 ^e klas	Romeinse mythologie en Romeinse cultuurgeschiedenis, Middeleeuwse geschiedenis

Periodeonderwijs

De eerste uren van de dag, van 8.20-10.20 uur, is er het zogenaamde periodeonderwijs. Gedurende drie tot vier weken wordt er aan een bepaalde leerstof gewerkt: Nederlandse taal, rekenen, heemkunde, geschiedenis, plantkunde, natuurkunde, etc.

Het periodeonderwijs biedt de mogelijkheid dieper op de leerstof in te gaan en het geleerde op allerlei manieren te verwerken en te oefenen: uitbeeldend, tekenend, schrijvend, boetsierend. Het periodeonderwijs wordt gegeven door de klassenleerkracht.

Vaklessen

In deze lessen komt de overige leerstof aan bod, waarbij het accent ligt op vaardigheden. Er zijn vaklessen voor vreemde talen, tekenen, schilderen, handwerken, handenarbeid, muziek, eurytmie en gymnastiek. Enkele van deze vakken worden door vakleerkrachten gegeven.

Oefenuren

Iedere klas heeft wekelijks oefenuren voor rekenen en taal. Daarin wordt de stof die in de periodes is aangeboden geoefend en eigen gemaakt.

Eurytmie

Eurytmie neemt een speciale plaats in. Eurytmie is een kunstvorm waarbij het gesproken woord en de muziek in de menselijke beweging zichtbaar worden gemaakt. Dit werkt vormend op de wilskracht, de innerlijke beweeglijkheid en het sociale gedrag. Het is dan ook vanuit deze waarde dat het eurytmieonderwijs aan alle klassen wordt gegeven en zo geïntegreerd is in het totale onderwijs.

Jaarfeesten

Met de jaarfeesten beleven de kinderen het ritme van het jaar, de wisseling in de seizoenen en de krachten in de natuur mee. Die jaarlijkse verdieping zorgt in de loop der tijd voor een beter begrip van de betekenis. De feesten zijn belangrijk voor de school als sociale gemeenschap. We vieren ze samen: kinderen, leerkrachten en soms ook ouders. De feesten zijn: Michaël, Sint Maarten, Sint Nicolaas, Advent, Kerstmis, Driekoningen, Carnaval, Palmpasen, Pasen, Pinksteren en Sint Jan.

Computeronderwijs

In het leerproces zorgt (het enthousiasme van) de leerkracht voor de motivatie van de kinderen. Daarom maken we weinig gebruik van computers als middel tot leerstofoverdracht. In de hoogste klassen mogen de kinderen af en toe gebruik maken van de computer als tekstverwerker.

Wij onderhouden contacten met de middelbare scholen over het gewenste instapniveau. In het voortgezet Vrijeschoolonderwijs wordt computeronderwijs gegeven. Dit schooljaar wordt de visie op digitaal onderwijs en het gebruik van digitale middelen verder vorm gegeven.

Ontwikkeling en vorderingen

Vanaf het eerste begin volgen kleuterleerkracht, klassenleerkrachten en vakleerkrachten de vorderingen die het kind in zijn ontwikkeling maakt. Alle gegevens verzamelen wij in het digitale leerlingvolgsysteem ParnasSys. Verslag van deze vorderingen krijgt u tijdens de tien-minutengesprekken die tweemaal per jaar plaatsvinden, en aan het eind van jaar in het getuigschrift.

Getuigschrift

Vanaf de oudste kleuterklas maakt de leerkracht aan het eind van ieder schooljaar voor elk kind een getuigschrift. Daarin informeert hij de ouders over de manier waarop het kind zich dat jaar ontwikkeld heeft.

Dit deel is gericht aan de ouders van het kind en is niet bedoeld voor het kind zelf. Het andere deel bestaat uit een verhaal, gedicht of een spreuk, dat is voor het kind zelf. Dit is een beeld (vaak uit de vertel- of leerstof) waarin de leerkracht het kind karakteriseert en waarin een aanwijzing is verwerkt voor zijn verdere ontwikkeling.

Leerlingvolgsysteem en toetsen

Vanaf klas 1 krijgen de kinderen tweemaal per jaar CITO-toetsen spelling, lezen en rekenen (in januari en juni). De gegevens hieruit worden verwerkt in het digitale leerlingvolgsysteem. Het leerlingvolgsysteem biedt een leidraad voor oudergesprekken. (Zie voor meer informatie het hoofdstuk “Zorg voor kinderen”.)

Alle bevindingen die de leerkracht verzamelt over een kind worden bewaard in het digitale dossier. Dit bevat in ieder geval de verslagen van de kleuterleerkracht, indien van toepassing: het leerrijpheidsonderzoek en de getuigschriften. Verder kan er evt. een kinderbespreking en een schoolpsychologisch onderzoek in zitten.

Eindtoets basisonderwijs

Het afnemen van een eindtoets in het basisonderwijs is wettelijk verplicht.

In klas 6 wordt tevens bij alle leerlingen de N.I.O. (Nederlandse Intelligentietest voor Onderwijsniveau) afgenomen. De resultaten van deze capaciteitentoets gebruikt de leerkracht als objectief instrument in zijn advies over het voortgezet onderwijs.

Naast de N.I.O. wordt in de periode april/mei een tweede toets afgenomen: de IEP eindtoets. Deze toetst voornamelijk de vaardigheden van de leerlingen. (IEP staat voor: Ice Eindevaluatie Primair onderwijs en is ontwikkeld door Bureau Ice te Culemborg.)

Oudergesprekken

In ieder geval tweemaal per schooljaar kunnen ouders een oudergesprek hebben over de ontwikkeling van hun kind. Als het nodig is, gebeurt dit natuurlijk vaker. Vanaf klas 4 wordt eens per jaar de leerling bij dit gesprek betrokken om het eigenaarschap over zijn/haar eigen leerproces te vergroten.

Sociaal gedrag

In het sociale leven wordt bevorderd dat kinderen zich kunnen en durven manifesteren zoals ze zijn, ongeacht afkomst, religie of nationaliteit. Ook moeten ze leren de ander deze ruimte te laten. In de les- en vertelstof wordt veel aangereikt over de verschillende culturen in de wereld, waardoor openheid, begrip en interesse daarvoor ontstaan. Om dit te ondersteunen maken we gebruik van de methode 'Regenboogtraining' en zijn met de kinderen afspraken gemaakt om een prettig en veilig schoolklimaat te realiseren.

3.3 Het onderwijs per klas

Klas 1

De overgang van de kleuterklas naar de eerste klas is voor het kind een grote stap. Het heeft enige tijd nodig om te wennen. In het begin van het schooljaar zijn de kinderen nog in meer of mindere mate kleuter. Tegen de Kerst vindt de omslag plaats en worden alle kinderen eersteklasser. Ze verwerven zich een leerhouding en vaardigheden die niet meer 'kleuterachtig' zijn. Ze leren doelen na te streven. Hun motorische vaardigheden groeien waardoor het leren ook gemakkelijker wordt. Deze ontwikkeling van kleuter naar schoolkind wordt fysiek zichtbaar in de tandenwisseling.

Goede gewoontes

Prioriteit in de eerste klas heeft het vormen van goede klassengewoontes. Een groep kinderen moet immers vele jaren met elkaar een klas vormen. Net als in een gezin vormen gewoontes de basis voor deze 'samenleving'. Alle regels en gebruiken leren de kinderen al doende, net als thuis. Vooral de eerste helft van het schooljaar staat in het teken van het aanleren van goede gewoontes en het vormen van een sociale eenheid.

Basisvaardigheden

Een succesvol leerproces veronderstelt een aantal basisvaardigheden waar ook in de kleuterklas al aandacht aan is besteed. Dat proces is bij aankomst in de eerste klas nog niet afgerond. Bijvoorbeeld de motorische vaardigheden, vooral de fijne motoriek die nodig is bij het schrijven. Daarnaast is een innerlijke leerhouding nodig, waardoor het kind bijvoorbeeld gericht kan luisteren naar een didactische instructie en zichzelf doelen kan stellen in het leerproces.

Vertelstof

De vertelstof van het eerste jaar bestaat uit Europese volksprookjes zoals die bijvoorbeeld door de gebroeders Grimm bijeen zijn gebracht. De leerkracht vertelt de sprookjes of leest voor.

Nederlandse taal

Het verwerven van de belangrijke (culturele) vaardigheden van lezen en schrijven geschiedt in de volgorde: eerst schrijven, dan lezen. De kinderen leren het schrijven vanuit het tekenen en vormtekenen. Ze schrijven met waskrijtjes en (dikke) potloden en leren eerst alleen blokletters. De letters ontstaan uit letterbeelden die uit de sprookjes afkomstig zijn. Bijvoorbeeld de K ontstaat uit het beeld van een koning. De klinkers krijgen als teken geen begeleidend beeld, maar worden zuiver vanuit de klank aangeleerd. Als de kinderen de letters kennen gaat het leesonderwijs verder op basis van klankzuivere woorden. Als methodiek wordt er gebruik gemaakt van de methodiek van 'Zo Leer Je Kinderen Lezen en Spellen'.

Rekenen

De doelstelling is het leren en stevig oefenen van de vier basisbewerkingen: optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en delen met getallen onder de twintig. Indien nodig mogen de kinderen nog concreet materiaal gebruiken.

In het begin rekenen de leerlingen met Romeinse cijfers vanwege het sterk concrete karakter van deze cijfers. Later leren ze de Arabische cijfers 1, 2, 3, etc. Het rekenen oefenen ze met materiaal uit het hoofd en op papier. Het sluit aan bij de praktische belevingswereld van het kind (realistisch rekenen). Het rekenonderwijs gaat steeds uit van het geheel, dat uiteen valt in delen ($20 = 7 + 13$, $20 = 5 + 15$, enz.). Later vormen de delen weer het geheel ($7 + 3 = 10$, $6 + 4 = 10$, enz.). In ons rekenonderwijs maken we gebruik van de methode 'Getal en Ruimte'.

Heemkunde

De periodes heemkunde stimuleren de kinderen een fantasievolle verbinding met de natuur aan te gaan. In verhalen klinken de karakteristieke eigenschappen van boom, plant en dier. Ook wandelen we door bos en veld. Tekeningen, liedjes en versjes over bomen, planten en dieren completeren deze periodes.

Vreemde talen

Vreemde talen worden in projecten aangeboden, veelal gekoppeld aan de jaarfeesten. Het doel is de kinderen te laten kennismaken met de klankkwaliteit van die taal door middel van versjes, liedjes, spelletjes en spraakoefeningen. Omdat zij nog sterk zijn in de nabootsing pikken ze de taal snel op.

Handwerken

De kinderen leren breien met houten pennen en dikke wol. Het breien ontwikkelt de motoriek, het logisch denken en de wilskracht. Ook is er aandacht voor de kleurbeleving. Ze breien bijvoorbeeld een dier en een fluitenzak. Overige technieken: viltten, eenvoudige knoopoefeningen en vingerhaken.

Vormtekenen en schilderen

Het vak vormtekenen staat in de eerste klas voornamelijk ten dienste van het schrijven. De kinderen werken met rechte en ronde lijnen, ritmische herhalingen van lijnen die figuren vormen, en ook vierkanten, cirkels en driehoeken. Bij het schilderen gaat het om een kleurspel, niet om een concrete voorstelling.

Euritmie

In de euritmie-les wordt gewerkt met sprookjes, kleine verhaaltjes, fabels en legenden. De karakters worden uitgebeeld door middel van gebaren. De muziek is nog geheel ondersteunend bij het verhaal. Er wordt hoofdzakelijk vanuit de kring gewerkt, later in het jaar kan er ook een binnen- en buitenkring bijkomen. Eenvoudige concentratieoefeningen worden gedaan.

Muziek

Het ritmisch-melodisch gehoor wordt aangesproken. Bij het zingen is er zorg voor de stem, met name de articulatie.

De leerlingen leren te improviseren en liedjes met allerlei instrumenten te begeleiden. Er wordt een start gemaakt met lierlessen.

Bewegingsonderwijs

De kringspelen geven vreugde en plezier, daarnaast bevorderen ze het sociale element in de groep. Touwtje springen, evenwichtsbalk, steltlopen, ballen en hinkelen zijn bewegingsspelletjes. Zowel kringspelen als bewegingsspelen versterken de grove motoriek en coördinatie. In de taal- en rekenlessen wordt er veel gedaan met motorische ondersteuning; de leerstof wordt letterlijk "onder de knie" gekregen!

Kunstzinnige activiteiten

Onder deze noemer vallen: tekenen, schilderen, boetseren met bijenwas, muziek, toneel, kring- en ritmische spelen. De klassenleerkracht geeft deze lessen meestal zelf.

Klas 2

Het dromerige van de 1^e klasser, die vanuit een open stemming de leerstof opneemt, is in het tweede schooljaar nagenoeg verdwenen. De 2^e klasser is nu 'thuis' binnen de school. In zijn gevoelswereld is hij wakker geworden en zoekt daarbinnen de uitersten. Hij beweegt zich vrijer en individuele karakteristieke eigenschappen komen naar voren.

De leerkracht zal vertrouwen scheppen door te bevestigen wat het kind al kan: leren, rekenen, schrijven en lezen. Daarnaast biedt hij in de vertelstof beelden en situaties waarin de 2^e klasser iets van zichzelf en anderen kan herkennen.

Vertelstof

Fabels en legenden zijn de rijke bronnen van vertelstof voor de 2^e klassers. Fabels gaan over dieren die een menselijke eigenschap uitdrukken: de sluwe vos, de wijze uil, de driftige stier, de koppige ezel, de trotse haan, de trouwe hond, het goedige schaap. En al die dieren proberen met behulp van hun eigenschap elkaar de loef af te steken. De kinderen herkennen iets daarvan bij zichzelf of bij anderen. Mensen zijn echter niet overgeleverd aan hun driften, hun koppigheid of ijdelheid. Ze kunnen onbaatzuchtige motieven zoeken. De 2^e klasser die dat gaat ontdekken, kan daaraan krachtige en blijvende innerlijke steun ontnemen.

Daarom worden de fabels in de 2^e klas aangevuld met verhalen (legenden) over mensen uit het verleden die, na een innerlijke strijd, grote liefde voor de schepping, de natuur en voor mens en dier hebben getoond. Voorbeelden zijn: Sint Franciscus van Assisi, Sint Maarten, Elisabeth van Thüringen.

Nederlandse taal

Aan de verbale vaardigheden wordt gewerkt door middel van het vrije spreken in de kring en voor de klas. Daarnaast ontwikkelen de kinderen hun verbale vermogens en hun actieve woordenschat door recitaties van fabels en gedichten, door het spelen van toneelstukjes en door middel van spraakoefeningen. Het navertellen van gehoorde verhalen hoort daar ook bij. Er wordt ook geoefend in niveau-groepjes met behulp van een uitgebreide serie boeken. Ook mogen de kinderen zelfstandig in boeken lezen uit de klassenbibliotheek. Het leesniveau aan het eind van deze klas is AVI-E4 niveau.

In de tweede klas wordt de overgang geleerd van de losse schrijffletter naar het verbonden schrift. Ook leren de kinderen hoofdletters gebruiken. Het vormtekenen ondersteunt dit proces. Er wordt geschreven met potlood.

Rekenen

De kinderen leren in de beweging om te gaan met getallen tot 100 en oefenen het hele jaar de vier hoofdbewerkingen. Ze leren de tafels van vermenigvuldiging en reciteren de reeksen klimmend en dalend. Kralenkettingen (10-talig stelsel) en rekenrekjes worden als hulpmiddel gebruikt. De kinderen worden zich bewust van het 10-talig stelsel en leren schattingen maken. Klokkijken komt aan bod. Bewerkingen met getallen onder de 20 worden geautomatiseerd.

Heemkunde

De periodes heemkunde stimuleren de kinderen een fantasievolle verbinding met de natuur aan te gaan. In verhalen klinken de karakteristieke eigenschappen van boom, plant en dier. Ook wandelen we door bos en veld. Tekeningen, liedjes en versjes over bomen, planten en dieren completeren deze periodes.

Vreemde talen

Vreemde talen worden in projecten aangeboden, veelal gekoppeld aan de jaarfeesten. Het luisteren en spreken staat centraal. Op een speelse manier leren de kinderen voorwerpen, lichaamsdelen en

zaken benoemen waarmee ze direct in aanraking komen; nog geen grammatica. Ze leren de vreemde taal zoals de moedertaal: door nadoen. Rijmpjes, liedjes, verhalen en toneelstukjes in de taal ondersteunen het ‘gevoel krijgen’ voor het eigene van klank en ritme. Inhoudelijk haken de lessen aan bij de leer- en vertelstof en de jaarfeesten.

Handwerken en handvaardigheid

Bij het handwerken leren de kinderen lossen en vasten haken. Knopen en vlechten komen ook aan bod. Het ritmisch haken met de haaknaald geeft structuur en ordening. De kleurbeleving wordt verder ontwikkeld. Ze haken bijvoorbeeld een toverboom, fabeldier, een tasje of een ballennet. Verdere technieken zijn bijvoorbeeld: vilten en doorstopstechnieken.

Om de fijne motoriek, de concentratie en het voorstellingsvermogen verder te ontwikkelen werken de kinderen bij handvaardigheid met allerlei materialen en kleuren. Ze boetseren met bijenwas, knutselen met karton, papier, en met natuurlijk materiaal bijv. eikels en kastanjes.

Schilderen, tekenen en vormtekenen

Bij het schilderen spelen kleurbeleving en dynamiek een rol. De kinderen kunnen bepaalde zielenstemmingen in vorm en kleur uitdrukken, zonder in de voorstelling te komen. Met het tekenen werken ze aan de kleurbeleving, zielenstemming waarbinnen ze vrij kunnen werken en hun voorstelling op papier brengen. Vormtekenen doen kinderen vanuit de beweging. Ze lopen de vormen of maken ze met een handbeweging, voor ze in kleur op papier verschijnen: spiegelvormen, in- en uit-wikkelende vormen.

Euritmie

In de euritmie-les wordt gewerkt met sprookjes, kleine verhaaltjes, fabels en legenden. De karakters worden uitgebeeld door middel van gebaren. De muziek is nog geheel ondersteunend bij het verhaal. Er wordt hoofdzakelijk vanuit de kring gewerkt, later in het jaar kan er ook een binnen- en buitenkring bijkomen. Eenvoudige concentratieoefeningen worden gedaan.

Muziek

Het ritmisch-melodisch gehoor wordt aangesproken. Bij het zingen is er zorg voor de stem, met name de articulatie.

De leerlingen leren te improviseren en liedjes met allerlei instrumenten te begeleiden. Lierlessen worden voortgezet.

Bewegingsonderwijs

De kringspelen geven vreugde en plezier, daarnaast bevorderen ze het sociale element in de groep. Touwtje springen, evenwichtsbalk, steltlopen, ballen en hinkelen zijn bewegingsspelletjes. Zowel kringspelen als bewegingsspelen versterken de grove motoriek en coördinatie. In de taal- en rekenlessen wordt er veel gedaan met motorische ondersteuning; de leerstof wordt letterlijk “onder de knie” gekregen!

Kunstzinnige activiteiten

Onder deze noemer vallen: tekenen, schilderen, boetseren met bijenwas, muziek, toneel, kring- en ritmische spelen. De klassenleerkracht geeft deze lessen meestal zelf.

Klas 3

Klas 1 tot en met 3 vormen qua ontwikkelingsfase een eenheid. Het kind is open en voelt zich één met de wereld. Leiding accepteert het als vanzelfsprekend. Fantasie en spel kunnen gemakkelijk het leerproces dragen.

Vertelstof

In klas 3 wordt een ontwikkelingsfase afgesloten. De verhalen van het Oude Testament vormen de bekroning van deze afsluiting. De verhalen over de ene God die een hecht verbond heeft met zijn volk

geven het kind de mogelijkheid als individu en als groepslid sterk mee te leven. Deze vertelstof (hoogtepunt: de avontuurlijke tocht naar het beloofde land) biedt veel mogelijkheden voor recitatie, toneelstuk en schrijven.

Nederlandse taal

De vertelstof en de onderwerpen uit de heemkundeperiode nodigen uit tot creatief schrijven. De kinderen leren de spelling op basis van analogie, regels en voorbeeldwoorden. Open en gesloten lettergrepen worden niet zo genoemd, maar wel geoefend. Ze oefenen interpunctie en maken een begin met de woordsoorten. Lezen gebeurt door middel van stillezen, klassikaal begrijpend lezen en in niveaugroepen. Het streven is AVI niveau E5. 'Zo leren kinderen lezen en spellen' is de methodiek die op onze school gehanteerd wordt.

Rekenen

De kinderen oefenen hoofdbewerkingen op papier en uit het hoofd. Hoofdrekenen tot 100, tot 1000 op papier. Geld rekenen met speelgeld. Ze leren de tafels en beginnen met cijferen. Sommen worden zo veel mogelijk met de werkelijkheid verbonden. Ons rekenonderwijs wordt ondersteund door de methode 'Getal en Ruimte'.

Heemkunde

Dit vak krijgt gestalte in periodes waarin de ambachten (bijv. manden vlechten, schoenen maken, pottenbakken) centraal staan. Doen, beleven, begrijpen is hier de leerweg. Vaak wordt er een periode gegeven over de boerderij of de huizenbouw, maar ook andere ambachten kunnen uitgebreider aan bod komen.

Vreemde talen

Vreemde talen worden in projecten aangeboden, veelal gekoppeld aan de jaarfeesten. Onderdelen ervan zijn: tellen, dagen, maanden, voorwerpen en lichaamsdelen. Liedjes, gedichtjes, dialogues en spelletjes. Gedurende de hele les wordt de vreemde taal gesproken. Er is nog weinig schriftelijk werk.

Handwerken en handenarbeid

De kinderen breien een muts, handwarmers of een hoofdband. Het kind van 9 ervaart: hier ben ik en daar is de wereld. Ze leren steken opzetten, averecht breien, figuurtjes inbreien, hun kleurgevoel verder ontwikkelen. Verdere technieken: vlechten, naaien borduren, vilten, coilingtechniek. Bij handenarbeid werken ze met natuurlijk materiaal, papier (bijvoorbeeld origami), bijenwas en soms met klei.

Schilderen en vormtekenen

De leerlingen zetten vormveranderingen en vraag- en antwoordspel met vormen vanuit de beweging op papier. Ook worden vormen gespiegeld: boven - onder, links - rechts en diagonaal. Bij het schilderen zijn zielenstemmingen en eenvoudige gestalten de onderwerpen.

Euritmie

Het thema van de derde klas is het Oude Testament. De gebaren worden gecompliceerder en de kinderen leren ze herkennen. Kleine muziekstukjes worden ritmisch en melodisch geoefend. Eenvoudige geometrische vormen worden gelopen.

Muziek

Liederen zijn nog eenstemmig. Ritme en melodie beleven ze door klappen, lopen en het gebruik van ritme-instrumenten. We kunnen beginnen met het notenschrift.

Gymnastiek

De kinderen gaan naar een gymzaal waar ze tik-, kring- en balspelen met elkaar spelen.

Klas 4

In de 4e klas zijn de kinderen 9 à 10 jaar, "een moeilijke leeftijd". Voelde het kind zich voorheen nog als vanzelfsprekend opgenomen in zijn omgeving, nu maakt het zich ervan los en bekijkt de wereld met nieuwe ogen. Wat het kind ziet, stelt hem vaak teleur: de wereld is niet zo mooi en goed als hij dacht. Ook de leerkracht ontkomt niet aan een kritische blik: hij of zij weet wel veel, maar heeft zo'n gekke neus. Er klinkt veel protest en commentaar.

Het kind voelt zich teruggeworpen op zichzelf en kan soms onzeker en eenzaam zijn. Geen wonder dat het kattig wordt of soms zomaar huilt. Graag meten ze zich met elkaar in vechten, ruzie en schelden. De winnaar wordt bejubeld, de verliezer wordt uitgelachen. Even later zijn ze weer dikke vrienden.

Dit vermogen tot afstand nemen heeft een positieve kant: vanuit een nieuw ik-beleven, de wereld ontdekken, de ruimte verkennen, kennis verwerven.

Deze overgang vindt zijn vertaling in een andere ochtendspreuk. Tot klas 4 begint de spreuk: "Het liefdelicht der zon, verheldert mij de dag...". Vanaf de 4^e klas wordt begonnen met: "Ik zie rond in de wereld, waarin de zon haar licht zendt..."

Vertelstof

De oud-Germaanse mythologie, beschreven in de Edda, vertelt van de gouden wereld van de goden, immer strijdend met de reuzen. Voor de goden nadert de ondergang. Deze verhalen van de mensheidsgeschiedenis zijn de verbeelding van wat de kinderen nu in hun eigen ziel beleven: de ondergang van de fantasiekracht.

Nederlandse taal

De kinderen oefenen zich in het reciteren van gedichten, veelal in beginrijm geschreven. Ze leren een goed leesbaar lopend handschrift.

Bij het schrijven van opstellen of verhalen is er veel aandacht voor vorm en inhoud. Ze beginnen met brieven schrijven. De spelling wordt systematisch geoefend. 'Zo leren kinderen lezen en spellen' is de methodiek die op onze school gehanteerd wordt.

Lezen: de kinderen oefenen de vaardigheid zelf, maar ook het begrijpend lezen. De grammatica behandelt met name de werkwoordsvormen in samenhang met tijd en onderwerp.

AVI niveau E 6.

Rekenen

Uitbreiding van hoofdrekenen en cijferen. Voor het eerst komen de breuken aan bod: de één als geheel wordt op tal van manieren gedeeld, zodat de kinderen de stambreuken leren kennen en de eerste plus- en minssommen met breuken maken.

Nieuw is ook het meten. Het eerste meten gaat uit van de menselijke maat (duim-el-voet), dan volgt de overgang naar het metrieke stelsel. Ons rekenonderwijs wordt ondersteund door de methode 'Getal en Ruimte'.

Mens- en dierkunde

Vanuit het beeld van de veelzijdige mens komen de dieren aan bod in hun eenzijdigheid en specialiteit: klimmen, graven, rennen of vliegen. Steeds staat hun bijzondere gestalte in relatie tot de mens centraal. Deze periode geeft een aanzet tot het maken van eenvoudige spreekbeurten en werkstukken.

Heemkunde

De heemkunde in de 4^e klas kent een aardrijkskundig en een geschiedkundig aspect, uitgaande van verbondenheid met de eigen woonomgeving. Het is een eerste oriëntatie in ruimte en tijd. De kinderen tekenen plattegronden en kaarten met de kenmerken van het landschap (huizen, wegen, bossen en velden).

Vreemde talen

Vreemde talen worden in projecten aangeboden, veelal gekoppeld aan de jaarfeesten. Reciteren van gedichten, zingen van liederen en toneelstukjes bevorderen het spreken.

Handwerken

De kinderen leren kruissteken borduren. 'Door het ordenen van de kruissteek, leert het kind ordenen van binnen.' Ze leren de steken spiegelend borduren. Hun kleur- en vormgebruik wordt ontwikkeld. Het aan- en afhechten en verschillende naaisteken komen aan de orde. Andere technieken: vilten, coiling techniek.

Bij handenarbeid wordt gewerkt met natuurlijke materialen; klei, papier, steen (bijvoorbeeld speksteen schuren of mozaïeken).

Tekenen en vormtekenen

De leerlingen schetsen dieren. Bij het vormtekenen krijgen eenvoudige vlechtmotieven uit de oudheid de aandacht.

Schilderen

Vanuit kleurstemmingen ontstaan vormen, landschappen en bijvoorbeeld dieren. De aardekleuren doen hun entree.

Euritmie

Aan de hand van de teksten van de Germaanse mythologie wordt er gewerkt met het stafrijm. De kinderen leren de euritmie zelfstandiger toepassen. Oefeningen hiervoor zijn: spiegelbeeldvormen, canons, vraag en antwoord, verschillende ritmes. Mineur en majeur vragen om een eigen kleur, aandacht en beweging in de muziek.

Muziek

Bij het fluiten maken de leerlingen de overstap naar het spelen van bladmuziek. We zingen in canon.

Gymnastiek

Naast de tik-, ren- en balspelen doen de kinderen oefeningen en er zijn teamspelen.

Klas 5 en 6

De stemming van de 4^e klasser was die van 'verbroken eenheid, een scheiding tussen 'ik' en de 'wereld'. Maar die scheiding krijgt in de 5^e klas een positieve keerzijde: de eigen individualiteit wordt sterk ontwikkeld. Steeds duidelijker ontstaat het vermogen de wereld onbevangen en nauwkeuriger waar te nemen. De 5^e klasser gaat genuanceerder denken en zich ook bezig houden met het gedrag van zijn klasgenoten. Ook de houding tot volwassenen verandert, de volwassene blijkt niet meer 'alwetend' te zijn. Boeken en internet beantwoorden ook vragen. Kennis en ervaring kunnen ook vanuit een gesprek met de leerkracht ontwikkeld worden.

De 5^e klasser is geïnteresseerd in de samenhang tussen wat in hemzelf leeft en wat hij in de buitenwereld aantreft. Leerlingen tonen veel interesse in kennis van de wereld en zijn gretig naar feiten daarover.

In de 6^e klas ligt het begin van de prepuberteit. Het skelet groeit, vooral de ledematen. Een verlies aan soepelheid van bewegingen is merkbaar. Het intellect ontwaakt en tegelijkertijd ontwikkelt zich de belangstelling voor de actualiteit. Dit is het begin van een langdurig proces, de weg naar grotere zelfstandigheid en onafhankelijk denken. Er wordt nu meer inzicht gevraagd van het kind.

In de vertelstof maken de mythologische verhalen plaats voor de gestructureerde geschiedenis van Romeinen, Middeleeuwen en eventueel aspecten uit de Nieuwe Tijd.

Vertelstof

In de 5^e klas vormt de mythologie van de oude wereld de basis voor de vertelstof. Centraal staat de mythologie van de klassieke wereld maar deze wordt uitdrukkelijk aangevuld met de rijkdom aan verhalen uit andere cultuurgebieden zoals: India, China, Mesopotamië, het oude Perzië en Egypte. Aan de lotgevallen van goden, halfgoden en helden kunnen de leerlingen hun eigen ontwikkeling spiegelen en daaraan veel beleven.

Afhankelijk van het jaar waarin zij instromen in de combinatieklas 5 / 6 krijgen de 5^e klas leerlingen deze verhalen mee. Aangezien in een combinatieklas het leerplan over twee jaar is onderverdeeld kan het ook zijn dat de leerlingen eerst de verhalen en de mythologie van de Romeinen en de Middeleeuwen meekrijgen en pas in de 6e die van klas 5.

Geschiedkundige verhalen uit de Romeinse tijd en de Middeleeuwen vormen de vertelstof voor de zesde klas. Zij sluiten aan op de belevingswereld van de 11 à 12 jarige. Het zelfbewuste individu immers stond in Rome op de voorgrond. Hier ontstond de afbakening van de rechten van de ene persoon ten opzichte van de rechten van de ander. Het 'elk het zijne' was en is nog steeds een belangrijk beginsel. Dan volgen de Middeleeuwen: opkomst van vorstendommen en vrije steden met burgers en ambachtslieden. Net zoals in een kathedraal is de *binnenwereld* in deze tijd verrassend kleurrijk.

Nederlandse taal

Spraakoefeningen zorgen voor een juiste uitspraak. Bij opstellen ligt de nadruk op verzorgd schrijven wat vorm en inhoud betreft en op verschillen in verhaaltrant. De systematische oefening in begrijpend lezen vormt de opstap naar het latere studerend lezen. De lijdende en bedrijvende vorm komen aan de orde. Er ontstaat gevoel voor het actieve en passieve karakter van een zin. Ze ontleden zinnen op persoonsvorm en onderwerp. Zij vormen mede instrumenten voor de werkwoordspelling in de tegenwoordige en verleden tijd. De voltooiden tijden worden ook behandeld.

Directe en indirecte rede: het gaat erom dat het kind een verhouding krijgt tot datgene, wat werkelijk in de situatie gezegd wordt. Oefenen met beide vormen van ontleden vindt plaats in het oefenuur. Spelling wordt dagelijks geoefend. 'Zo leren kinderen lezen en spellen' is de methodiek die in deze lessen gehanteerd wordt.

De Nederlandse taalperiodes zijn vaak geïntegreerd met andere periodes. Zo maken ze bij de natuurkunde van alle proeven een verslag en bij aardrijkskunde wordt een werkstuk geschreven. Het leren presenteren van eigen werk is ook een onderdeel van de taalperiode.

Rekenen

Hoofdrekenen en cijferend rekenen worden geoefend. Rekenen met breuken wordt uitgebreid: gelijknamig maken, helen eruit, vermenigvuldigen. Decimale breuken en kommagetallen worden geïntroduceerd. Er worden rekenopgaven met procenten gemaakt. De kinderen passen het geleerde toe in de vorm van redactiesommen. Verder berekenen ze oppervlakten, omtrek, afstanden en gewichten. De leerlingen maken een begin met meetkunde. Met behulp van passer en liniaal maken de kinderen allerlei constructies van cirkels, driehoeken en veelhoeken. Deze vormen kleuren ze individueel in om er op deze manier variaties in te ontdekken.

Naast het periodeonderwijs vormt rekenen een dagelijks onderdeel van het oefenuur. De methode 'Getal en Ruimte' ondersteunt het rekenonderwijs op onze school.

Aardrijkskunde

Dit vak is ook onderhevig aan een herverdeling van de stof voor een combinatieklas. De onderwerpen van de aardrijkskunde voor de klassen 5 en 6 zijn verdeeld over twee jaar. Deze onderwerpen kunnen voor leerlingen dus chronologisch kloppend voorbij komen of juist niet, afhankelijk van het jaar van instroom. De thema's voor de klassen 5 en 6 zijn:

Economische aardrijkskunde waarbij de focus ligt op het erfahrbaar maken van de economische afhankelijkheid van de mensheid als geheel van elkaar en de samenhangen in het economische leven zoals leerlingen die zelf kunnen ervaren.

Meteorologie oftewel Weerkunde waarbij theoretische kennis van weersverschijnselen wordt gekoppeld aan eigen ervaringen en waarnemingen. De nadruk ligt op de eigen waarneming, die hiermee ook wordt geschoold.

Mineralogie: dit vak gaat over de bouwstenen van de aarde zelf: vulkanisme, aardtektoniek en aardplaten behoren er ook toe maar de hoofdthematiek vormt de kennis van gesteenten en mineralen. Vulkanische gesteenten zoals graniet en in water gevormde gesteenten zoals kalksteen vormen de kern. De waarneming en de kunstzinnige verwerking daarvan zijn de centrale thema's van activiteiten. Geografische aardrijkskunde van Europa en van de wereld waarbij de continenten zelf de hoofdthema's van aandacht zijn. Kennis van de geografie en topografie zijn daar onderdeel van.

Topografie: in de vijfde klas vormt de topografie van Europa en in de zesde die van de wereld het onderwerp. De kennis wordt getoetst in overhoringen.

Plantkunde

In de plantkunde komt de samenhang van het plantenrijk naar voren: de planten in hun karakteristiek en met het milieu waarin ze leven. Centraal staat het begrip voor de plantenwereld, vooral de verbondenheid van planten met hun omgeving, plant tussen zon en aarde, licht en donker, warmte en koude, vocht en droogte.

Geschiedenis

De inhoud van de geschiedenisperioden is net als bij de aardrijkskunde herverdeeld over twee jaar. De onderwerpen van de geschiedenis in die twee jaar zijn theoretisch gevormd op basis van de gedachte van de cultuurgeschiedenis van de mensheid van circa 10.000 voor Christus tot de vroege Middeleeuwen. Deze is onderverdeeld in cultuurgebieden zoals: China, India, Midden Azië, het Midden Oosten, het oude Egypte, het klassieke Griekenland, de geschiedenis van het Romeinse Rijk en de vroege Middeleeuwen in West Europa. Vaderlandse geschiedenis komt slechts zeer summier aan bod bij het bespreken van de Middeleeuwen. De aandacht gaat uit naar algemene ontwikkelingen die aan de wortels liggen van onze beschaving.

Over twee jaar verdeeld kan een leerling deze stof chronologisch krijgen aangeboden maar het kan ook zijn dat eerst de geschiedenis van de Grieken en Romeinen en de Middeleeuwen wordt geleerd en het jaar daarna pas die van de oudere culturen.

Natuurkunde

De natuurkunde begint bij dagelijks waarneembare verschijnselen. Belangrijk zijn het zelf waarnemen en beschrijven van verschijnselen als geluid, licht, warmte, elektriciteit en magnetisme.

Vreemde talen

Engelse taal wordt structureel aangeboden in klas 5/6. Andere vreemde talen worden in projecten aangeboden.

Bij Engels verdiepen en verbreden de leerlingen hun vaardigheden, spreekvaardigheid, spelling, woordenschat. Toneel en dialoog bevorderen de praktische toepassing van de taal. Recitatie en zang blijven een kunstzinnig onderdeel. Er worden boeken gelezen en de taal wordt ook geschreven.

Handwerken en handenarbeid

De kinderen maken een dier of karakterpop. Het ontwerp hiervoor tekenen ze zelf. Verschillende naaisteken, keuzes van haar en kleding komen aan de orde. Andere technieken: coilingtechniek, vilten. Tijdens de handenarbeid construeren ze met hout; zagen, spijkeren, werken met gutsen en rasp, verband maken, afwerken. Ook boetseren met hol, bol, kant en groef.

Vormtekenen

Vanuit de dynamische lijnvoering worden diverse motieven uit bijvoorbeeld de oude culturen (geschiedenis) aangevoerd. Symmetrie blijft een belangrijk thema net als vlechtmotieven. Fraaie en aandachtige afwerking is een focuspunt bij dit vak. Ook vormen in bloemen en planten kunnen verwerkt worden in een vormtekening.

Schilderen en tekenen

De thema's voor de wekelijkse schilderlessen wordt ontleend aan de jaarfeesten, de seizoenen, de periodestof van dat moment en de vertelstof.

Tijdens de periodes in klas 6 is de behandelde stof het onderwerp van tekeningen. Er is aandacht voor zwart-wit tekenen (licht en schaduw). Het natekenen, en daarbij letten op details en vormgeving en eventueel op perspectief, krijgt ook meer nadruk. Bij het schilderen is de opzet om meer in de voorstelling te komen, met perspectief te werken middels lijnperspectief en kleurperspectief.

Euritmie

Ook in de 5^e klas wordt er aangesloten bij de vertelstof. Teksten van oude culturen en de Griekse mythologie worden geciteerd en bewogen. Groepsoefeningen ter bevordering van het sociale worden gedaan. Er wordt gewerkt met geometrische vormen zoals bijvoorbeeld het pentagram

In de 6^e klas komen de staafoefeningen voor het eerst aan bod, als ondersteuning van het in de lengte groeiende kind. Geometrische verschuivingen worden aangelegd, bijvoorbeeld de vierhoekverschuiving. In de muziek wordt er aan de intervallen gewerkt.

Muziek

Het zingen van meerstemmige liederen krijgt veel aandacht. Omdat in de 4^e klas al in de tooneuritmie de toonladders geoefend zijn, kunnen de kinderen zich nu wat meer bewust worden van deze moeilijke materie. In het fluiten oefenen ze met name het noten lezen. Ook meerstemmige stukken worden gespeeld.

Gymles

Het spel bestaat uit verschillende sporten zoals korfbal, slagbal, volleybal, handbal en voetbal. De kinderen werken ook met toestellen: rollen/duikelen, klimmen/klauteren, springen, zwieren, balanceren.

3.4 En na de zesde...

Halverwege de zesde klas heeft de klassenleerkracht met de ouders een gesprek over hun kind. Daarin staan zijn/haar mogelijkheden voor het voortgezet onderwijs centraal. Ondersteunend daarbij is de uitslag van de NIO-toets die bij alle 6^e klassers is afgenomen en de resultaten van de Cito- toetsen van de afgelopen jaren. Naast de NIO wordt de IEP eindtoets afgenomen in klas 6 in april.

Het vrijeschoolonderwijs omvat de kleuterklas en daarna de klassen 1 t/m 12. Daarom gaat een deel van de leerlingen naar klas 7 van de "bovenbouw" van het Vrijeschoolonderwijs in Nijmegen: het Karel de Grote College, of naar Lek en Linge, de bovenbouw in Culemborg.

Op de bovenbouw kunnen de leerlingen VMBO-T-, HAVO- of VWO-examen doen.

Op het Karel de Grote College is ook een VMBO-T Kunst en Ambacht. Deze is ingericht voor kinderen die gemakkelijker leren door te doen, te werken en te ervaren.

Sinds 2016 stroomt een deel van de kinderen uit naar Culemborg waar op het Lek en Linge College een vrijeschoolleerroute is. Leerlingen kunnen VMBO-T-, HAVO- of VWO volgen.

De vrijeschoolleerroute is leuk, leerzaam, inspirerend én nuttig; een middelbare vrijeschool in de buurt van Tiel.

Leerlingen die naar het voortgezet onderwijs in Tiel en omstreken gaan, hebben alle vaardigheden om aansluiting te vinden bij ieder voor hen geschikte vorm van voortgezet onderwijs. De zesde klas leerkracht draagt zorg voor een onderwijskundig rapport en zo nodig mondelinge informatieoverdracht.

De afgelopen jaren hebben de schoolverlaters uit klas 6 van de Johanneschool zo gekozen:

	VMBO/MAVO	HAVO	VWO
2007	7	4	2
2008	3	3	5
2009	5	3	3

2010	2 (1 x T, 1 x K)		1
2011	3 (3 x T)	6	2
2012	1	4	3
2013	3	3	4
2014	2	10	3
2015	4	-	9
2016	2	8	4
2017	7	3	5
2018	5	3	3
2019	2	6	1
2020	4	2	3
2021	3	4	2
	Vrijeschool bovenbouw	Reguliere middelbare school	
2007	7	6	
2008	2	9	
2009	7	4	
2010	1	2	
2011	6	5	
2012	7	1	
2013	4	6	
2014	6	9	
2015	6	7	
2016	6	8	
2017	4	11	
2018	7	5	
2019	3	6	
2020	4	5	
2021	3	7	

Hoofdstuk 4 Zorgondersteuningsprofiel

4.1 Algemeen

Wij streven naar een kwalitatief goede leerlingenzorg, zowel op het gebied van de groep als op schoolniveau. Door zorgverbreding wordt ingespeeld op de verschillen tussen kinderen in mogelijkheden en behoeften. Dit heeft tot doel meer leerlingen in het reguliere onderwijs te behouden en deze verantwoord te begeleiden. Het zorgbeleid van de school maakt onderdeel uit van het zorgbeleid van het regionale samenwerkingsverband BePO (Betuws Primair Onderwijs). De betreffende schoolbesturen zorgen er met elkaar voor dat binnen en tussen scholen goed werkende onderwijsvoorzieningen beschikbaar zijn voor alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben.

Leren is (in) een voortdurende beweging, leren is ontwikkelen. Leren is vermogens ontwikkelen op velerlei gebieden. Een kind leert op cognitief gebied, maar het leert ook sociaal-emotioneel. Tevens ontwikkelt het zijn wil; deze moet het kind kunnen inzetten bij het “leren” in de onderbouw. Naast de algemene ontwikkelingslijn die een kind doormaakt, is er een individuele ontwikkelingslijn. De algemene lijn is gekoppeld aan de leeftijdsfase waarin een kind zich bevindt. Bij iedere leeftijdsfase hebben we een bepaalde verwachting met betrekking tot gedrag, presteren, handelen, taakgerichtheid en inzet.

Naast deze algemene lijn heeft ieder kind een eigen individuele ontwikkelingslijn. De individualiteit van het kind kleurt als het ware de algemene ontwikkelingslijn en geeft er zijn of haar vorm aan. Er is sprake van een harmonische ontwikkeling als de individuele lijn van het specifieke kind samen valt met de algemene ontwikkelingslijn, dat wat een kind “hoort” te kunnen. Soms treedt er een disharmonie op: beide ontwikkelingslijnen vallen niet samen en kunnen in mindere of meerdere mate uiteenlopen. Ook kan het zijn dat een ontwikkelingsgebied zich meer of minder ontwikkelt, er is onvoldoende harmonie tussen de gebieden van het denken, voelen en willen. Dan is er sprake van zorg. Dit kan zich uiten in leerproblemen, sociaal-emotionele problemen en moeilijkheden in gedrag en werkhouding.

Daarnaast omvat het begrip “zorg” ook alle activiteiten die gericht zijn op hulp aan kinderen. De hulp kan binnen en buiten de klas geboden worden, individueel of in kleine groepjes.

4.2 Uitgangspunten zorgstructuur

Hieronder volgt een beschrijving van de mogelijkheden en verantwoordelijkheden die wij kennen en tot onze beschikking hebben binnen de school.

- De kinderbespreking in de vergadering. Deze bespreking vindt regelmatig plaats in het bijzijn van leerkrachten, de intern begeleider, zo mogelijk de vakleerkracht(en), de onderwijsassistent en de schoolleider.
- De leerkracht is verantwoordelijk voor het welzijn en de ontwikkeling van de kinderen in zijn of haar groep.
- De leerkracht houdt zich aan de afspraken die, onder leiding van de schoolleider, in het team worden gemaakt over de uitgangspunten, inrichting en uitvoering van het onderwijs.
- Deze afspraken vormen, als geheel, het onderwijsbeleid van de school.
- De schoolleiding is eigenaar van deze afspraken en heeft de bevoegdheid om op de uitvoering van de afspraken toe te zien.
- De schoolleiding geeft vorm aan het overleg in het team en stelt, na dat overleg, de inhoud van de afspraken vast.
- De schoolleiding heeft de taak en de bevoegdheid om in te grijpen als een kind of ouder evident in de problemen is of dreigt te komen.
- De intern begeleider is verantwoordelijk voor het tot stand brengen en laten functioneren van zorgvoorzieningen, zodat de kinderen die dat nodig hebben, extra zorg kunnen krijgen. De schoolleiding stelt vast wat concreet de taken en bevoegdheden van de intern begeleider zijn.

- De leerkracht blijft de eerstverantwoordelijke voor de kinderen in zijn of haar klas. De leerkracht en de intern begeleider moeten beiden kunnen instemmen met de afspraken betreffende bepaalde extra zorg voor kinderen of groepen.
- Deze afspraken kunnen gaan over zaken als extra lesmateriaal voor een leerling, een onderzoek, euritmetherapie, bezoek schoolarts. Maar ze kunnen ook gaan over didactische stijl, differentiatie in de groep. Alle afspraken zijn bekend bij schoolleiding en het team: zij passen binnen het onderwijskundige beleid van de school.

4.3 Niveau van zorg

De vorm van zorg die geboden wordt aan een kind hangt sterk af van de aard van de problematiek. Als het mogelijk is zal de zorg door de leerkracht in de groep geboden worden, gericht op het individuele kind. Soms vindt zorg ook plaats voor de gehele klas als bijvoorbeeld het sociale klimaat niet optimaal is, als er sprake is van onveiligheid in de groep. Soms is extra zorg buiten de klas nodig. Hierbij kan gedacht worden aan hulp als individuele begeleiding door de leerkracht of onderwijsassistent, logopedie, euritmie-therapie of andere externe hulp.

Wanneer ontwikkelingsproblemen worden gesignaleerd (wanneer de algemene lijn behorend bij de leeftijdsfase en de individuele lijn van het kind niet synchroon verlopen) kan gekozen worden voor:

- aanpak op klassenniveau: de leerkracht heeft overleg met de intern begeleider;
- begeleiding door de onderwijsassistent;
- kinderbespreking de vergadering.

Maar ook kan blijken dat er aandacht van deskundigen van buitenaf nodig is:

- de Begeleidingsdienst voor Vrijeschool (BVS) kan om een leerlingenonderzoek gevraagd worden;
- de schoolconsulent van het Samenwerkingsverband BePO kan ingeschakeld worden;
- de schoolarts, schoolverpleegkundige of schoolmaatschappelijk werker kan om advies gevraagd worden.

Vaak wordt er een handelingsplan opgesteld waarin de zorg rondom het kind beschreven staat. Belangrijk is dat er regelmatige terugkoppeling plaatsvindt tussen leerkracht, intern begeleider en ouders.

4.4 Het volgen van leerlingen

De leerkrachten volgen en beschrijven de ontwikkeling van de kinderen uit hun klas. Het is van belang dat de gegevens van leerlingen zorgvuldig en met inachtneming van de privacy systematisch en veilig worden bewaard.

4.5 Leerlingdossier

Leerkrachten houden de ontwikkeling van het kind nauwgezet in de gaten. Van elk kind is een digitaal dossier aanwezig met persoonlijke gegevens, verslagen van vorderingen, verslagen van kinderbesprekingen, gesprekken met ouders, onderzoeken en geboden zorg.

4.6 Leerlingvolgsysteem

De school hanteert een digitaal leerlingvolgsysteem (LVS) om de ontwikkeling van ieder kind goed in de gaten te kunnen houden. Dit LVS is zodanig ontwikkeld, dat het niet alleen recht doet aan de cognitieve ontwikkeling van het kind, maar tevens aandacht besteedt aan de emotionele en sociale ontwikkeling. Het LVS bevat richtlijnen per leerjaar voor de te behandelen lesstof.

4.7 Toetsen

Naast het LVS heeft de school een toetskalender. In klas 1 tot en met 6 worden twee maal per jaar Citotoetsen afgenomen voor de vakken taal (lezen, spelling, begrijpend lezen) en rekenen. De school

heeft gekozen voor landelijk genormeerde, niet-methode gebonden toetsen van Cito. De vorderingen op het gebied van taal en rekenen worden op die manier in kaart gebracht. Tijdens de oudergesprekken worden de uitslagen daarvan aan de orde gesteld. Deze uitslagen kunnen leiden tot het aanbod van extra hulp. Daarnaast volgt de leerkracht de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling en worden de resultaten van het periodeonderwijs getoetst door middel van afsluitende proefwerken.

4.8 Verwijzing

Wij zetten speciale ondersteuning in wanneer dit nodig is.

Wanneer de hulpvraag van de leerling de mogelijkheden van onze school aantoonbaar te boven gaat, zoeken we naar een andere meer passende leeromgeving voor deze leerling. We werken hiervoor optimaal samen met de scholen voor speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs in de BePO regio en wanneer dit nodig is buiten de regio. Deze scholen bieden ‘speciale ondersteuning’.

Speciale ondersteuning is bedoeld voor de leerling met zeer specifieke onderwijsbehoeften. Dit maakt het noodzakelijk dat deze leerling gebruik maakt van een tijdelijke of langdurige begeleiding in een zeer gespecialiseerde onderwijsvoorziening.

In de oudergesprekken die in september en februari plaatsvinden en in het getuigschrift dat het kind aan het eind van het schooljaar ontvangt, wordt gerapporteerd over de behaalde resultaten.

4.9 Getuigschrift

Aan het einde van elk schooljaar wordt aan ieder kind van ‘oudste kleuter’ t/m klas 6 een getuigschrift uitgereikt dat geschreven is door de klassenleerkracht, waaraan ook de vakleerkrachten hun bijdrage hebben geleverd.

Hierin wordt aan de ouders een beeld gegeven van de ontwikkeling van het kind in dat jaar en van de vorderingen in de verschillende vakken en van de ontwikkeling op sociaal-emotioneel gebied. Ook onderwerpen als werkhouding, doorzettingsvermogen, zorg voor het werk komen hierin aan de orde. Voor het kind zelf wordt een beeld gegeven in de vorm van een verhaal of spreuk.

Aan het getuigschrift wordt een overzicht toegevoegd van de behandelde leerstof in de desbetreffende klas.

4.10 Communicatie met ouders

- Ouders worden op de hoogte gebracht van de afspraken over zorg. We stellen ouders op de hoogte als dit hun kind betreft. Tevens informeren wij middels deze schoolgids en mogelijk tijdens ouderavonden over de zorgstructuur.
- Indien een leerkracht of de ouder dit noodzakelijk achten, is de intern begeleider aanwezig bij een oudergesprek.
- Wordt er een kinderbespreking gehouden dan worden de ouders hiervan ingelicht door de klassenleerkracht.
- Als wij denken dat een onderzoek nodig is dan gaat dit in overleg met ouders. Ook kunnen de ouders zelf een onderzoek aanvragen via huisarts of wijkteam.

4.11 Leerrijpheidsonderzoek

Steeds is het een opgave voor het team in het algemeen en voor de kleuterleerkrachten in het bijzonder om op een verantwoorde wijze om te gaan met de stap van de kleuterklas naar de eerste klas. Gelukkig zijn er veel manieren en hulpmiddelen om te zien of een kind leerrijp is.

De leerkracht volgt de kleuter nauwgezet vanaf het moment dat hij/zij in de kleuterklas zit tot de overstap naar de eerste klas. Om dit te ondersteunen werken we met een kleutervolgsysteem, waarin de

ontwikkeling van de verschillende vaardigheden van het kind gedurende de kleuterjaren wordt vastgelegd. De spelontwikkeling, de motorische ontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, het geheugen, taal- en rekenvoorwaarden, taakgerichtheid en werkhouding worden geobserveerd. Vervolgens bespreken de leerkracht en de intern begeleider of bij het kind de voorwaarden aanwezig zijn om naar de eerste klas te gaan en formuleert een voorgenomen besluit. Dit voorgenomen besluit bespreekt de leerkracht met de ouders. Indien de ouders hiermee instemmen, wordt het een definitief besluit. In gevallen van twijfel over de overgang naar de eerste klas neemt de intern begeleider een leerrijpheidsonderzoek af om nog beter zicht te krijgen op de leerrijpheidsvoorwaarden van het kind. Als de ouders een andere zienswijze hebben, volgt er een gesprek met de IB-er en wordt er eventueel een externe instantie gevraagd mee te kijken en te adviseren over de te nemen beslissing. Een korte beschrijving van de kinderen die naar de eerste klas gaan volgt in de Pedagogische Vergadering, waaraan alle klassenleerkrachten van de school deelnemen.

Het is onze ervaring dat kinderen die voor 1 september geboren zijn na 2 jaar kleuteronderwijs doorlopen te hebben doorgaans voldoende leerrijpheid hebben om door te stromen naar de eerste klas. Kinderen die na 1 september 4 jaar geworden zijn, blijven daarom in de meeste gevallen nog een jaar in de kleuterklas.

Het bepalen van leerrijpheid is een zorgvuldig proces, waarin we kijken naar de ontwikkeling van ieder individueel kind. Het kan daarom in een aantal gevallen voorkomen dat van bovenstaande datum wordt afgeweken. Als dat het geval is, is dat de uitkomst van een individueel en zorgvuldig proces, dat samen met de ouders doorlopen wordt. Het schooladvies is echter bindend.

4.12 Kinderbespreking

Wanneer een leerkracht het nodig vindt, wordt een kind in de vergadering besproken. Aanwezig bij deze vergadering zijn tenminste alle klassenleerkrachten, eventuele vakleerkrachten, de intern begeleider en de schoolleider. Deze bespreking wordt vooraf aan de ouders meegedeeld en de leerkracht kan vragen om relevante biografische gegevens.

Alle waarnemingen en gegevens over het kind worden naast elkaar gelegd om tot een totaalbeeld van het kind te komen. Om het kind in zijn verdere ontwikkeling te helpen worden pedagogische, didactische of andere maatregelen en adviezen besproken.

De ouders worden achteraf geïnformeerd over de bevindingen van de kinderbespreking door de klassenleerkracht.

4.13 Klassenbespreking

Op dezelfde wijze kan ook een klas in zijn geheel worden besproken. Elke groep is anders en vraagt om een eigen benadering. Door met elkaar de ervaringen te beschrijven, wordt duidelijk wat een klas nodig heeft.

4.14 Intern Begeleider

Een intern begeleider heeft tot taak de collega's te ondersteunen en te begeleiden bij het signaleren en analyseren van leer- en ontwikkelingsproblemen.

De intern begeleider is verantwoordelijk voor de continuering, uitbouw én de verbetering van de zorg in de school.

Ook de zorg voor het individuele kind in de school wordt gecoördineerd door de intern begeleider. Indien nodig ondersteunt zij de leerkrachten bij het opstellen van handelingsplannen en de uitvoering daarvan.

Zij coördineert de individuele hulp aan zorgleerlingen binnen en buiten de klas, observeert in de klas, verricht extra onderzoeken naar de leervaardigheden en motorische vaardigheden van kinderen en verzorgt de contacten met personen en instanties op het gebied van de leerlingenzorg (o.a. de schoolbegeleidingsdienst en/of het samenwerkingsverband BePo). Ook begeleidt zij de leerkrachten bij organisatorische zaken zoals de invoering van nieuwe werkwijzen of aanpassingen in het klassenmanagement.

4.15 Schoolarts

Vanuit de GGD komt er een jeugdarts op school, zie 4.19.

Als het wenselijk is dat een kind door een antroposofisch arts gezien wordt, dan zal de klassenleerkracht contact met de ouders opnemen. Vanuit de kinderbespreking kan aan de ouders gevraagd worden om met het kind een antroposofisch kinderarts te bezoeken. Hij/zij kan vanuit de medische kant adviezen geven die de ontwikkeling van het kind ondersteunen.

Het kindertherapeuticum in Zeist www.kindertherapeuticum.nl/ of Hypericon in Nijmegen www.hypericon.nl kunnen na verwijzing van eigen huisarts benaderd worden.

4.16 Euritmietherapie

Euritmietherapie is een bewegingstherapie.

De euritmiebewegingen zijn natuurlijke bewegingen, iedereen kan het doen, het is niet willekeurig of geïmproviseerd. Het zijn gebaren die te maken hebben met wetmatigheden die overeenstemmen met processen in de mens.

Alle processen zijn eerst beweging, ons organisme is een en al proces. Ook buiten ons, in de natuur waarvan wij onderdeel zijn, zijn er processen die je in de mens kan terugvinden.

Dit alles kan je 'vertalen' naar beweging en daarin kan je sturen en zodoende ordenend en genezend werken.

Het is een actieve therapie, je doet het zelf. De wil tot genezen wordt aangesproken en daarmee ontstaat de mogelijkheid je eigen genezingsproces te kunnen stimuleren en te ondersteunen.

Door de aandacht voor de eigen beweging krijgt men mogelijk een nieuwe verhouding tot zijn/haar lichaam en zichzelf; een nieuw evenwicht kan ontstaan.

Voor kinderen is euritmie therapie een zeer geschikte therapie. Kinderen zijn nog een en al beweging en zij hebben nog een directe, ongekunstelde verbinding met natuur en beweging. Deze therapie werkt ondersteunend en corrigerend in het leer- en groeiproces op school en thuis. Thuis dagelijks even oefenen kan het proces versterken.

Aan onze school is een euritmie therapeute verbonden: Annet Cranendonk. Zij komt 1 x per jaar een periode van 8 à 10 weken op school om individueel met leerlingen te werken.

De euritmie therapie kan worden voorgeschreven door een arts, specialist of andere therapeut en door de leerkracht van uw kind. U kunt na verwijzing contact met de euritmie therapeut opnemen om uw kind aan te melden voor de therapie, liefst per mail: bewegingscoach.euritmie@gmail.com

De therapie is 1x per week, 30 minuten per keer en vindt op school, onder schooltijd plaats.

De kosten zijn voor 2021-2022 € 42 per keer.

Na afloop van de therapie ontvangt u van haar een rekening, die veelal (deels) vergoed wordt door de ziektekostenverzekeraar via uw aanvullende verzekering. Via www.euritmie.nl is een zorgwijzer te vinden waar bijna alle verzekeringen in staan die de euritmie therapie (deels) vergoeden of via uw eigen verzekering natuurlijk.

Als euritmie therapeut is Annet Cranendonk geregistreerd lid Ned Ver v Euritmie therapie, NVET onderdeel Ned Ver Antroposofische Zorgaanbieders, NVAZ

KvK 09198889 AGB code 90-036229

Voor aanmelding en/of info kunt u contact met haar opnemen via de mail:

bewegingscoach.euritmie@gmail.com of tel: 06-11065724

4.17 Samenwerkingsverband BePO

Alle kinderen krijgen de onderwijsondersteuning die zij nodig hebben

Vanuit dit uitgangspunt hebben de schoolbesturen in de Betuwe de handen ineengeslagen. In het samenwerkingsverband Betuws Passend Primair Onderwijs (BePO) dragen de schoolbesturen gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor goede onderwijsvoorzieningen in de regio. Deze krachtenbundeling sluit aan op landelijke ontwikkelingen: vanaf 1 augustus 2014 heeft elk schoolbestuur 'zorgplicht passend onderwijs'. Dit wil zeggen dat schoolbesturen wettelijk verplicht zijn alle kinderen passend onderwijs te bieden op de eigen school of een andere school. Door samen te werken kunnen de scholen

zorg dragen voor een dekkend aanbod van onderwijsvoorzieningen zodat elk kind onderwijsondersteuning krijgt die aansluit bij zijn/ haar onderwijsbehoeften.

Zo thuisnabij mogelijk

Uitgangspunt van alle betrokkenen in het samenwerkingsverband is dat kinderen zoveel mogelijk op de reguliere basisschool in de eigen leefomgeving met succes het onderwijs kunnen doorlopen. Dit lukt niet altijd en sommige kinderen zijn aangewezen op een school voor gespecialiseerd basisonderwijs (speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs). Het samenwerkingsverband stelt vast of een leerling toelaatbaar is tot deze vorm van onderwijs en werkt daarom nauw samen met deze onderwijsinstellingen. De zorg voor leerlingen is niet alleen de verantwoordelijkheid van het onderwijs. Daarom werken de scholen van het samenwerkingsverband intensief samen met de gemeenten en met de partners uit de jeugdgezondheidszorg en de jeugdhulp.

T: 0345 512184

E: info@swvbepo.nl

I: www.swvbepo.nl

Irene Vorrinkstraat 19, 4105 JA Culemborg

4.18 Begeleidingsdienst voor vrijescholen (BVS)

Advies, begeleiding, scholing en innovatie in het vrijeschoolonderwijs

BVS schooladvies zet zich in om het vrijeschoolonderwijs pedagogisch, didactisch en op managementniveau te ondersteunen en te vernieuwen. We geven advies, begeleiding en scholing, en ontwikkelen nieuwe producten en toepassingen. We werken altijd vanuit de antroposofische achtergronden en verbinden onze innovaties hiermee.

Adviseurs van BVS-schooladvies hebben expertise over onder meer de volgende onderwerpen:

- Menskunde
- Periodeonderwijs
- Taal
- Rekenen
- Zaak- en kunstvakken
- Sociaal-emotionele ontwikkeling
- Gedrag/zorg
- Organisatie

Vertegenwoordigers van scholen vragen deze diensten aan. Ook ouders kunnen bij ons terecht voor vragen m.b.t. de ontwikkeling van hun kind.

T: 030-2819656

E: admin@bvs-schooladvies.nl

I: www.bvs-schooladvies.nl

BVS-schooladvies, Vondellaan 50, 3521 GH Utrecht

4.19 GGD Gelderland Zuid

Jeugdgezondheidszorg op de basisschool

De afdeling Jeugdgezondheidszorg (JGZ) van GGD Gelderland-Zuid volgt de ontwikkeling en gezondheid van leerlingen tijdens de schoolperiode. Dit is een wettelijke taak die gebeurt in opdracht van de gemeente. Jeugdartsen, jeugdverpleegkundigen, doktersassistenten en logopedisten werken hierbij samen met school en ouders. JGZ beantwoordt vragen van leerkrachten, ouders en kinderen op het gebied van ontwikkeling, gezondheid en opvoeding en helpt bij vervolgstappen.

Spraak- en taalonderzoek voor kinderen van 5 jaar

De logopedist komt 2x per jaar op school. Dan roept zij alle 5-jarigen om de beurt uit de klas voor een

onderzoek. Zij let tijdens het gesprekje met het kind op de spraak- en taalontwikkeling. Na het onderzoek informeert de logopedist ouders over de resultaten. Is eerder onderzoek door de logopedist nodig? Neem dan contact met ons op. Ouders van kinderen die aan de beurt zijn, krijgen hierover bericht.

Gezondheidsonderzoek voor kinderen van 5/6 jaar en 10/11 jaar

Alle kinderen van 5/6 jaar en 10/11 jaar krijgen een oproep voor een gezondheidsonderzoek. De doktersassistente houdt een praatje in de klas om de kinderen op het onderzoek voor te bereiden. Daarna haalt zij de kinderen een voor een uit de klas. Zij start met een algemeen gesprekje, meet en weegt het kind en onderzoekt bij alle 5/6-jarigen of het kind goed ziet en hoort. Bij 10/11-jarigen is er alleen onderzoek van het horen en zien als daar een reden voor is. Is er sprake van overgewicht? Dan wordt ook de bloeddruk gemeten. Het meten en wegen gebeurt met kleding aan. Soms blijkt uit het onderzoek door de doktersassistente dat het kind extra aandacht nodig heeft. Dan volgt een uitnodiging voor het spreekuur van de jeugdarts of jeugdverpleegkundige.

Ouders zijn niet aanwezig bij dit onderzoek. Is hier behoefte aan? Bel of mail ons op het moment dat de uitnodiging is ontvangen.

Liever geen onderzoek?

Liever geen standaardonderzoeken door JGZ? Geef dit dan aan ons door.

Mijn Kinddossier

De JGZ werkt met 'Mijn Kinddossier'. Dit is een online ouderportaal.

In Mijn Kinddossier:

- staat informatie over de groei, ontwikkeling en opvoeding van het kind;
- kunnen ouders afspraken bekijken;
- kunnen ouders resultaten of adviezen teruglezen;
- kunnen ouders online een vragenlijst invullen.

Inloggen op www.mijnkinddossier.nl kan met DigiD.

Kijk voor meer informatie op <https://jgz.ggd gelderland zuid.nl/mkd/>.

Inentingen voor kinderen van 9 en 12 jaar

In het jaar dat een kind 9 wordt, krijgt het een oproep voor twee prikken (DTP en BMR).

De leeftijd voor de HPV-vaccinaties gaat omlaag van 13 naar 10 jaar. Ook de jongens ontvangen hiervoor een uitnodiging. Per wanneer dit precies zal zijn is nog onbekend. Het plan, dat gemaakt wordt door het RIVM, heeft vertraging opgelopen door de Corona-uitbraak.

Heeft het kind nog niet alle vaccinaties gehad? Maak dan een afspraak om deze in te halen.

Samenwerking

Soms kan het nodig zijn dat JGZ de situatie van het kind met deskundigen of school wil bespreken. Dit gebeurt natuurlijk alleen in overleg met de ouders. Samen bekijken we wat de juiste hulp is.

Contact en bereikbaarheid

Is er een vraag over opvoeding, groei en/of ontwikkeling? Is er behoefte aan advies, een afspraak of meer informatie? Neem dan contact met ons op. De afdeling JGZ is bereikbaar op maandag t/m vrijdag van 08.00 – 12.00 en van 12.30 – 16.30 uur: (088) 144 71 11 of via jeugdgezondheidszorg@ggd gelderland zuid.nl.

Meer informatie

- Op www.ggd gelderland zuid.nl staat onder 'Jeugdgezondheidszorg' meer informatie over de JGZ. Ook is hier betrouwbare informatie over opvoeden, opgroeien en de gezondheid van kinderen te vinden.
- Op www.ggd gelderland zuid.nl staat onder de zoekterm 'Privacy' meer informatie over ons privacy-reglement en hoe wij omgaan met dossiers.
- Op www.gezondeschoolgelderlandzuid.nl staat hoe de GGD scholen helpt om aandacht te besteden aan de gezondheid van leerlingen. De GGD ondersteunt bijvoorbeeld bij thema's als gezond eten, bewegen, social media gebruik, roken, alcohol en vriendschappen/relaties.

4.20 Verwijzing naar speciaal onderwijs

Wij zetten speciale ondersteuning in wanneer dit nodig is.

Wanneer de hulpvraag van de leerling de mogelijkheden van onze school aantoonbaar te boven gaat, zoeken we naar een andere meer passende leeromgeving voor deze leerling. We werken hiervoor optimaal samen met de scholen voor speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs in de BePO regio en wanneer dit nodig is buiten de regio. Deze scholen bieden ‘speciale ondersteuning’.

Speciale ondersteuning is bedoeld voor de leerling met zeer specifieke onderwijsbehoeften. Dit maakt het noodzakelijk dat deze leerling gebruik maakt van een tijdelijke of langdurige begeleiding in een zeer gespecialiseerde onderwijsvoorziening.

4.21 Extra ondersteuning

Niet alle leerlingen kunnen op onze school worden aangenomen: de kernvraag voor elke leerling is: “kan de Johanneschool bieden wat dit kind nodig heeft?” Een leerling met een indicatie kan (in sommige gevallen) op onze school een plek krijgen.

Het betreft hier leerlingen met spraak-, gehoor- en/of gezichtsproblemen, lichamelijke handicaps of resterende ontwikkelingsvragen zoals lichte vormen van autisme, syndroom van Asperger, chronisch zieke kinderen etc.

De school moet kunnen garanderen dat, eventueel door aanpassingen, daadwerkelijk kan worden geregeld dat een leerling met extra ondersteuning kan worden geholpen in zijn of haar ontwikkeling.

Als die mogelijkheid er is zal hierover in nauw overleg met de ouders een besluit worden genomen. Zie ook Hoofdstuk 5.

Hoofdstuk 5 Toelating

5.1 Aanmelding en aanname

Kleuterklas

Als u geïnteresseerd bent in onze school of meer informatie wilt hebben over het vrijeschoolonderwijs, biedt onze school de volgende mogelijkheden:

- Een aantal keer per jaar is er een kleuter kennismakingsmiddag speciaal voor ouders van kinderen die 4 jaar gaan worden. De kleuterleerkracht en schoolleider geven hierbij informatie over het vrijeschoolonderwijs in het algemeen en het kleuteronderwijs in het bijzonder. Als er een open dag of een kleuter kennismakingsmiddag gepland is, kunt u de datum op onze site terugvinden.
- Het is daarnaast mogelijk om een individuele afspraak met de kleuterleerkracht te maken voor een kennismakingsgesprek.

Hiervoor kunt het interesseformulier invullen dat u vindt op onze site of bellen of mailen met de administratie van school: 0344-615313 en info@johannesschooltiel.nl

Vermeld in uw mail uw telefoonnummer, naam, geboortedatum van uw kind.

Kennismaken

Nadat u hebt aangegeven dat u interesse hebt in onze school wordt er een afspraak gemaakt met de kleuterleerkracht en vindt er een kennismakingsgesprek plaats. Bij dit gesprek is uw kind van harte welkom en kan het vast rondkijken en spelen in de klas. Wellicht zijn er concrete vragen die beantwoord kunnen worden en kunnen we u verdere informatie geven over het vrijeschoolonderwijs. Daarnaast is het een gelegenheid om de sfeer van de school te proeven. In dit gesprek wordt u onder andere gevraagd of uw kind speciale ondersteuningsbehoeften heeft of heeft gehad. Het is belangrijk, dat we in dit geval samen nagaan of onze school kan bieden wat uw kind nodig heeft.

Na uw toestemming kunnen we eventueel contact opnemen met de peuterspeelzaal, het kinderdagverblijf of de gastouder van uw kind.

Inschrijven

Als u na het kennismakingsgesprek en mogelijk contact met peuterspeelzaal of kinderdagverblijf de keuze hebt gemaakt om uw kind in te schrijven op onze school, stuurt de administratie u een inschrijfformulier toe. U krijgt een bevestiging van de administratie als het formulier weer bij ons ontvangen is. Als uw kind bijna 4 jaar wordt, is hij of zij van harte welkom om maximaal 5 ochtenden in de klas te komen wennen. De groepsleerkracht zal hierover contact met u opnemen. Voor kinderen die in juni 4 jaar worden is het in de meeste gevallen raadzaam niet meer in de laatste weken van het schooljaar te starten. In dit geval is het voor het kind prettiger om aan het begin van het nieuwe schooljaar in te stappen. Als uw kind in juni of begin juli 4 jaar wordt, zal de leerkracht hierover tijdig met u een afspraak maken.

Zij-instromers

Indien u geïnteresseerd bent kunt u contact opnemen met tel.nr 0344-615313 of een mail sturen naar info@johannesschooltiel.nl. Vermeld in uw mail uw telefoonnummer, naam, geboortedatum en huidige klas van uw kind en de reden van overstap.

Ouders die overwegen hun schoolgaande kinderen op onze school aan te melden, hebben allereerst een kennismakingsgesprek met de schoolleider.

In dat gesprek wordt onder andere gesproken over de pedagogische achtergrond van onze school. Ook wordt verteld dat we in het belang van de kinderen en van de school ernaar streven alle kinderen uit het gezin vrijeschoolonderwijs te laten volgen. Als vanuit het gezin een zekere verbondenheid ontstaat met de pedagogie en de schoolcultuur is dat in het belang van het kind. Na het eerste ge-

sprek kunnen de ouders kiezen wel of niet verder te gaan. Daarna kan een kind 3 dagen op bezoek komen in de klas waarin hij/zij eventueel geplaatst wordt. Het kan nodig zijn het kind op zijn vaardigheden te testen. Alvorens het kind drie dagen op bezoek komt, nemen wij contact op met de school van herkomst en vragen daarvoor toestemming van de ouders. Op basis van deze informatie-uitwisseling met de huidige school kan het voorkomen dat de procedure niet voortgezet wordt. Het kan voorkomen dat de Johannesschool niet het onderwijs kan bieden dat het kind nodig heeft.

Indien wij niet tot aannname overgaan, wordt uitgelegd waarom niet en kan eventueel samen naar geschikt onderwijs worden gezocht.

In een tweede gesprek kan verdere uitwisseling plaatsvinden. De leerkrachten geven ook praktische informatie. Na dit gesprek wordt het inschrijfformulier uitgereikt. De aanmelding is definitief als dit ingevuld en ondertekend door de school is ontvangen. De inschrijving is definitief wanneer het kind drie dagen onze school bezocht heeft en er bij alle betrokkenen (kind, leerkracht en ouders) een positieve mening over een overstap naar de Johannesschool gevormd is.

5.2 Opvang nieuwe ouders

Nieuwe ouders worden uitgenodigd voor een gesprek door de klassenouders van de betreffende klas over het reilen en zeilen op school.

Hoofdstuk 6 Kosten

6.1 Ouderschenking

Stichting Vrienden van Pallas geeft scholen financiële ondersteuning voor de invulling van de antroposofische identiteit van onze school. Te denken valt hierbij aan de kosten voor vaklessen, jaarfeesten en materialen. Stichting Vrienden van Pallas is onafhankelijk, ANBI erkend en ziet toe op een ordentelijke inning en aanwending van de schenkingen aan de school.

Inzake de schenking ontvangen de ouders van de school bij inschrijving van de leerling een informatiebrief en een ouderschenkingsformulier. In afstemming met de MR van de school maakt de schoolleider jaarlijks een plan voor de aanwending van de ouderschenkingen en een verantwoording op basis waarvan de school geld ontvangt van de Stichting Vrienden van Pallas. Beide documenten zijn uiteraard openbaar en ter inzage beschikbaar via de school. Voor meer informatie zie www.vrienden-vanpallas.nl.

Het bestuur van de Stichting Vrienden van Pallas heeft de administratieve afhandeling van de ouderschenkingen uitbesteed aan Kubus, een extern bureau.

6.2 Schoolbenodigdheden

Kleuterklas t/m klas 6:

- Euritmiesschoentjes en een opbergzak voor de schoentjes. De schoentjes worden door de school ingekocht en komen voor rekening van de ouders. Ze kosten 8 euro per paar.

Klas 1 t/m 6:

- voor handwerken: een stevige opbergzak van stof voorzien van naam.
- een Choroï fluit voor de muzikles vanaf klas 1; deze fluiten worden door de school aangeschaft en komen voor rekening van de ouders. Een fluit kost 60 euro, dit bedrag is gereduceerd t.a.v de aanschafprijs van € 73,00.

Klas 3 t/m 6 :

- gymtas/zak met naam met daarin gymschoenen (met zool die niet afgeeft), een korte broek met t-shirt/turnpakje.
- te zijner tijd een passer en geodriehoek (in overleg met de leerkracht).

6.3 Schoolkamp/uitstapjes/schoolreisjes

De kosten van het schoolkamp variëren per schoolkamp en worden vooraf met ouders besproken. De meeste kampen vragen om een eigen bijdrage van € 75,00 per leerling.

Iedere klas maakt elk jaar een uitstapje. Soms wordt hiervoor een kleine bijdrage gevraagd.

6.4 Klassenpot

Elke klas heeft een klassenpot, per leerling vult de school deze pot aan met 10 euro voor lief en leed (kaartjes, cadeautje meester/juf, enz.) en 10 euro voor cultuur (uitstapjes, museumbezoek enz.). Dit wordt beheerd door een klassenouder.

Als er meer geld nodig is, kan er een verzoek bij de schoolleiding gedaan worden of wordt er een manier bedacht om geld in te zamelen.

Als er aan het eind van het schooljaar geld overblijft wordt daarmee iets voor in de klas van gekocht.

6.5 Reiskostenvergoeding

Bij uw gemeente kunt u informeren of u recht heeft op een reisvergoeding voor uw kind.

Bij de aanvraag dient in alle gevallen een verklaring van overwegende bezwaren te worden overlegd.

Het model van zo'n verklaring vindt u hieronder:

‘Vanuit een bewuste en positieve keuze is het mijn uitdrukkelijke wens dat mijn kind(eren) de Johanneschool te Tiel bezoeken. Ik heb overwegende bezwaren tegen het openbaar onderwijs dan wel tegen de richting van het onderwijs van alle bijzondere basisscholen die binnen een afstand van zes (of vier) kilometer van mijn woning zijn gelegen.’

6.6 Sponsoring en donaties

De Johanneschool heeft in haar beleid vastgesteld dat sponsoring niet wenselijk is. De school wenst onafhankelijk beleid te kunnen voeren ten opzichte van het bedrijfsleven.

Bij donaties waarvoor, in tegenstelling tot sponsoring, geen tegenprestatie wordt verwacht, wordt telkens overwogen of dit niet strijdig is met de uitgangspunten van de school en of hiermee de onafhankelijkheid van de school niet in het geding komt.

Hoofdstuk 7 Contact met de school

7.1 Ouderavonden

Het kind gedijt het best als school- en leefwereld weet van elkaar hebben.

Wij rekenen voor de ouderavonden op alle ouders. Als u toch verhinderd bent, stellen de leerkrachten het op prijs van tevoren een afmelding te krijgen. De data worden ruim op tijd via het jaarrooster en in het weekbericht vermeld.

7.2 Oudergesprekken

Op 2 momenten in het jaar worden gesprekken georganiseerd, waarbij de leerkracht de ouders en/of het kind informeert over de voortgang van de ontwikkeling van hun kind. Indien de ontwikkeling van het kind daartoe aanleiding geeft, kan ook buiten deze gesprekken om een afspraak worden gemaakt op verzoek van leerkracht of ouders.

7.3 Algemene Ouderavonden

Tijdens de klassenouderavonden organiseren we een deel van de avond als algemeen deel voor alle ouders. Tijdens dit deel van de avond komen onderwerpen aan de orde die het algemene belang van de school betreffen. De data worden vermeld in zowel het jaarrooster als in het weekbericht en zijn gelijk aan de klassenouderavonden.

Ook worden meerdere keren per jaar lezingen (veelal door gastsprekers) gehouden, in het weekbericht worden de data en de thema's vermeld.

7.4 Klassenouders

Elke klassenleerkracht krijgt de steun van een, twee drie ouders die behulpzaam zijn bij onder andere het organiseren van praktische zaken en speciale gebeurtenissen zoals bijvoorbeeld de jaarfeesten en diverse klassenactiviteiten.

Voor de ouders is de klassenouder diegene die zorg draagt voor een goede communicatie naar alle ouders van de klas over de klassenactiviteiten vanuit de leerkracht door middel van bijvoorbeeld overleg of het verstrekken van via mail, uiteraard volgens de richtlijnen van de AVG. Ook hebben zij een informatief gesprek met nieuwe ouders op school.

7.5 Even de leerkracht spreken

Om de communicatie tussen ouders en leerkrachten goed te laten verlopen, verzoeken wij u tussen 8.15 uur en 8.20 uur te leerkracht aan te spreken. Men kan dan een afspraak maken voor een gesprek of een korte mededeling doorgeven.

Ook kunt u per mail een verzoek voor een afspraak sturen naar: info@johannesschooltiel.nl

De administratie zal zorgen dat dit bij de leerkracht terecht komt.

7.6 Problemen en klachten

Het gaat niet altijd goed op school. Op elke school kunnen zich problemen voordoen, ook op onze school.

Wij hechten aan een zorgvuldige afhandeling van problemen en klachten.

Probeer allereerst de problemen te bespreken met degene die het betreft; de leerkracht, de vakleerkracht, de schoolleider, het ondersteunend personeel, etc.

De schoolleider is het aanspreekpunt voor problemen met of klachten over personen of instellingen die de school ingeschakeld heeft.

Vaak kan een open gesprek het probleem al uit de wereld helpen, een begin van een oplossing gevonden worden, maar ook kan men wederzijds tot de constatering komen dat niet aan de verwachtingen beantwoord kan worden of dat het probleem niet op te lossen is.

U vraagt dan om een formele afhandeling van de klacht.
Wanneer u dit wenst, kunt u zich schriftelijk wenden tot de schoolleider.
Deze zal u dan op de hoogte stellen van de te volgen procedure ten aanzien van uw klacht.

7.7 Klachtenregeling en vertrouwenspersoon

Bij het samenwerken van mensen kunnen soms beslissingen worden genomen en handelingen worden verricht of juist nagelaten, die aanleiding kunnen zijn voor een klacht. Het is wettelijk verplicht dat iedere school een klachtenregeling heeft, zodat leerlingen en hun ouders, maar ook de personeelsleden en het bestuur weten welke procedure van toepassing is bij het behandelen van een klacht.

Klachtenregeling

Bij het afhandelen van klachten is het van belang dat de juiste procedure wordt gevolgd.

1. Het eerste aanspreekpunt is de klassenleerkracht. In veel gevallen kunnen klachten hier worden opgelost als het gaat om pedagogische vraagstukken, omgangsproblemen, praktische vragen, enzovoorts.
2. Indien dit onvoldoende tot een bevredigend resultaat leidt, kan de schoolleider worden benaderd.
3. Wanneer de leerkracht en de schoolleider de klacht niet tot tevredenheid weten op te lossen, graag rechtstreeks contact opnemen met het bestuur, te bereiken via info@stichtingpallas.nl.
4. Wanneer ook na de inspanningen van de schoolleiding en het bestuur de klacht blijft voortbestaan komt de externe klachtencommissie in beeld. De landelijke klachtencommissie voor het algemeen bijzonder onderwijs, waarbij stichting Pallas is aangesloten, valt onder de Stichting geschillencommissie Bijzonder Onderwijs (GCBO) te bereiken via postbus 82324, 2508 EH Den Haag, tel. Nr. 070-3861697 of via info@gcbo.nl

Voor meer informatie wordt verwezen naar de klachtenregeling van Stichting Pallas (www.stichtingpallas.nl).

Vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon van stichting Pallas mevrouw Yvonne Stallenberg. Leerlingen, ouders en personeelsleden kunnen vertrouwelijke vraagstukken met haar bespreken. Contactgegevens: Mw. Yvonne Stallenberg, telefoonnummer: 06 – 53 83 17 92 of yvonne.stallenberg@online.nl.

Mocht zij niet bereikbaar zijn, dan kan contact worden opgenomen met: Mw. Jacqueline Pulles, telefoonnummer: 06 – 25 24 10 77 of jpulles@outlook.com.

Vertrouwensinspecteur

In bijzondere gevallen kan het nodig zijn om de hulp in te roepen van een vertrouwensinspecteur. Bij de onderwijsinspectie zijn vertrouwensinspecteurs werkzaam bij wie men terecht kan voor het melden van klachten over gebeurtenissen in het onderwijs op het gebied van (seksuele) intimidatie en seksueel misbruik; (fysiek) geweld; grove pesterijen e.d. De vertrouwensinspecteurs zijn tijdens kantooruren bereikbaar op telefoonnummer 0900 - 111 3 111.

7.8 E-mailberichten*

Geregeld worden er per mail vanuit school berichten naar de ouders van een bepaalde klas gestuurd. We gebruiken de mail alleen volgens het handboek Algemene Verordening gegevensverstrekking (de AVG).

Alleen ouders die schriftelijk toestemming hebben verleend om bepaalde gegevens op een klassenlijst te plaatsen voor communicatie over schoolzaken staan hierop vermeld.

Verder gelden de volgende zaken:

- E-mail wordt gebruikt om praktische zaken voor school te regelen.
- E-mail wordt NIET gebruikt voor persoonlijke doeleinden of reclameboodschappen.

- E-mailadressen zijn niet openbaar en mogen ook niet doorgestuurd worden naar anderen.
- Groeps e-mails wordt alleen door school of klassenouders verstuurd * (adressen in de BCCbalk)
- Een e-mail die bestemd is voor iedereen in de klas wordt eerst kortgesloten met de leerkracht of klas-senouder(s) voordat deze verzonden wordt. De groepslijsten zijn alleen bekend bij de leerkracht, klas-senouders en de administratie.
- Als u over de gang van zaken op school wilt mailen, dan wordt deze mail eerst naar de betrokkenen gestuurd (schoolleider, leerkracht of MR).
- Geef het aan de administratie door (info@johannesschooltiel.nl) als er een wijziging is in het e-mail-adres.

* De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), die vanaf 25 mei 2018 van kracht is, stelt nieuwe en verdergaande eisen aan de omgang met persoonsgegevens. Binnen het verband van Stichting Pallas, waar onze school deel van uitmaakt, werken wij aan een passend privacyreglement. Met het nieuwe reglement beo-gen wij ervoor zorg te dragen dat op de scholen van Stichting Pallas de verwerking van persoonsgegevens plaatsvindt conform de AVG en overige wet- en regelgeving in dit kader.

7.9 Weekbericht en schoolkrant

Het weekbericht komt op donderdag uit. Hierin staan alle belangrijke gebeurtenissen, een actuele agenda en alle belangrijke overige informatie. Het weekbericht kan gemaïld worden en is via de website te lezen (achter de login).

Alleen berichten die rechtstreeks met de school te maken hebben worden opgenomen. Berichten kun-nen uiterlijk donderdag 8.30 uur schriftelijk op school bij de administratie worden ingeleverd of via e-mail: info@johannesschooltiel.nl

Ouders die een papieren versie willen inzien, kunnen deze lezen op het prikbord in de kleuterhal.

7.10 Prikbord

Het prikbord in de kleuterhal is bedoeld voor school- en aanverwante zaken maar ook voor meer per-soonlijke dingen, zoals oproepen, advertenties, cursussen. Overleg even met de schoolleiding of de ad-ministratief medewerker voordat je iets ophangt.

Ook op onze website is een prikbord; berichten daarvoor kunnen gemaïld worden naar info@johannesschooltiel.nl

7.11 Gescheiden ouders

Informatie voor en over het kind wordt in principe gecommuniceerd naar beide ouders, veelal per mail en mits wij de beide mailadressen in ons bezit hebben. Indien er sprake is van een juridische uitspraak, kan hiervan afgeweken worden.

Wij voeren de oudergesprekken bij voorkeur met beide ouders in een gespreksmoment.

Hoofdstuk 8 Ouderbetrokkenheid

8.1 Ouderbetrokkenheid: een hoeksteen van de vrijeschool

De Johanneschool is trots op haar identiteit en haar eigen(wijze) filosofie over het opgroeiende en lerende kind. De nadruk ligt op benadering van het totale kind, op een gezonde emotionele ontwikkeling, op leren op zijn tijd, op ruimte voor spel enz.

Leerkrachten die voor de Vrijeschool kiezen, doen dat bewust.

Ook van ouders die hun kinderen op de Vrijeschool brengen, wordt betrokkenheid verwacht. Opvoeden, dat doe je samen met de leerkracht en daar kiezen we bewust voor.

8.2 Ouderbetrokkenheid - lust of last?

Ouders vervullen onmisbare taken in deze leergemeenschap, waarbij ze hun professionaliteit, talenten en enthousiasme inzetten.

Ouders dragen naar draagkracht bij in de bekostiging van activiteiten die onlosmakelijk met de antroposofische benadering van het kind verbonden zijn.

Bijv. het bijhouden van de beplanting rondom, het schoonhouden van de school, waardoor dat geld voor pedagogische extra's kan worden ingezet.

Alles heeft het doel een voedende leeromgeving voor onze kinderen neer te zetten. Deze manier van werken heeft niet alleen een financiële kant, het is duidelijk dat ze ook het gemeenschapsgevoel enorm stimuleert. En dat stimuleert de ouderbetrokkenheid weer. Wij denken dat dit prettiger en beter is voor onze kinderen. Het is misschien wel even wennen, maar we willen graag een leergemeenschap zijn. Daarom bent u ook vast bij de vrijeschool uitgekomen.

8.3 Hoe ziet dit er concreet uit?

Verwachte participatie bij:

- Het mee organiseren van het toegewezen jaarfeest door de klas waarin uw kind zit, gecoördineerd door de klassenouders.
- Het zoveel mogelijk bezoeken van de klassen- en schoolouderavonden, waar over de schoolvoortgang, ontwikkelingen en actuele thema's bericht wordt.
- Het schoonhouden van een van de klassen waarin een kind van u zit, volgens een rooster voor het hele schooljaar dat door de schoonmaakcoördinator is vastgesteld.

Zinvol, boeiend en afwisselend ondersteunend schoolwerk zoals:

- meehelpen bij activiteiten in de klas
- klassenouderschap
- hand- en spandiensten in allerlei commissies
- zitting in de Medezeggenschapsraad
- kinderen halen en/of brengen bij excursies
- de Johanneschool-markt
- Paradijs-, Kerst-, Driekoningenspel
- tuinwerk
- de schoolgangen sfeervol aankleden
- seizoenetafel in de klas inrichten
- materiaal aanleveren voor (seizoens)activiteiten
- lezingen mee organiseren
- in het koor zingen
- iets bakken/kopen voor een ouderavond
- onderhoudsklussen

Wilt u meer info over een van deze punten, vraag het dan aan een klassenouder of aan een van de

teamleden.

De leerkrachten zijn dankbaar voor de hulp en ondersteuning die ze van de ouders krijgen. Voor uzelf is er voldoening, uitwisseling, ontspannende inspanning en betrokkenheid met de plek waar uw kind een groot deel van zijn jeugd doorbrengt.

Ter aanvulling; de volgende groepen zijn in de school actief, in alfabetische volgorde:
Jaartafelgroep – Luizengroep- Marktgroep – MR – Muziekgroep- Ouder- en vriendenkoor en zang-
groep - PR groep- Schminkgroep - Schoonmaakcoördinatie groep –Tuingroep

Hoofdstuk 9 Organisatie en bestuur

9.1 Stichting Pallas

1. **Missie**

De missie van Stichting Pallas is statutair vastgelegd in de doelstelling (artikel 2 van de statuten):

- *De stichting heeft ten doel:*
  - *het geven van onderwijs op basis van de antroposofische beginselen van Rudolf Steiner;*
  - *de instandhouding en het bevorderen van het vrijeschoolonderwijs in Midden- en Zuid Nederland;*
  - *het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling van de vrijeschoolpedagogiek en –didactiek*
en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.
- *De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door:*
  - *het oprichten en beheren van scholen;*
  - *het samenwerken met de overheid en met andere onderwijsinstellingen, organisaties en (rechts)personen die eenzelfde dan wel aanverwant doel nastreven;*
  - *alle overige middelen die voor het realiseren van het doel bevorderlijk kunnen zijn.*

2. **Zeventien scholen**

Stichting Pallas verenigt 17 vrijescholen voor primair onderwijs in Midden- en Zuid Nederland. De binnen Stichting Pallas werkende scholen zijn:

- Basisschool de Zilverlinde te Roosendaal
- Bernard Lievegoedschool te Maastricht
- De Driestroom te 's-Hertogenbosch
- Johannesschool te Tiel
- 't Kleurenbos te Oss
- Meander Vrijeschool voor basisonderwijs te Nijmegen
- Rudolf Steiner Educare te Venlo
- De Strijene te Oosterhout
- Talander te Sittard
- Tiliander te Tilburg
- Vrijeschool Brabant te Eindhoven
- Vrijeschool Christophorus te Roermond
- Vrijeschool Helianthus te Heerlen
- Vrijeschool Peelland te Helmond
- Vrijeschool De Zwaneridder te Wageningen
- De Vuurvogel te Ede
- De Zevenster te Uden

De Pallasscholen maken deel uit van de groep van ruim negentig vrijescholen in Nederland. De Nederlandse vrijescholen maken weer deel uit van een wereldwijde beweging van vrijescholen die zich laat inspireren door de menskundige inzichten van Rudolf Steiner. De Pallasscholen voldoen aan de wettelijke criteria (zoals deze door de overheid worden gesteld) en hebben het basisarrangement. De scholen committeren zich aan de kerndoelen basisonderwijs. Deze zijn voor de vrijescholen beschreven in de publicatie *'Ik zie rond in de wereld'* (2006).

3. **Besturing**

De Stichting wordt bestuurd door een College van Bestuur dat werkt onder toezicht van een Raad van Toezicht. Het College van Bestuur stuurt de schoolleiders aan en geeft de dagelijkse leiding aan de stafmedewerkers. De schoolleiders werken samen in het Pallas Schoolleiders Overleg, een orgaan

voor advies en afstemming. Iedere school heeft een medezeggenschapsraad waarin ouders en medewerkers zijn vertegenwoordigd. Pallasbreed functioneert een Gemeenschappelijke MedezeggenschapsRaad.

Raad van Toezicht (bemensing april 2021)

- Clarien Veltkamp, voorzitter
- Ria van der Heijden
- Sabina Pot
- Mart van de Lisdonk
- Wieneke Groot
- Maarten Wiggers de Vries

College van Bestuur en staf van Stichting Pallas (bemensing april 2021)

- Wanda Kasbergen, bestuurder
- Sandra Pennings, bestuursondersteuner
- Elise Swinkels, controller
- Astrid Vingerhoets, staffunctionaris personeel
- Frouke Willemsen, staffunctionaris personeel
- Marjan Ponten, staffunctionaris kwaliteit
- Boukje Voskuilen, staffunctionaris huisvesting en facilitaire zaken

Stichting Pallas heeft de financiële administratie en de personeelsadministratie ondergebracht bij Onderwijsbureau Twente.

4. Pallasbrede zaken en -regelingen

Pallasmap

Op elke school is de zogenaamde (digitale) Pallasmap ter inzage beschikbaar, met relevante informatie over de stichting, de Raad van Toezicht, het College van Bestuur, de (Gemeenschappelijke) MedezeggenschapsRaad en diverse regelingen en (jaar)stukken.

Strategisch plan

De Pallasscholen werken met een eigen schoolplan, dat ontwikkeld is en uitgevoerd wordt binnen de kaders van het strategisch plan van Pallas. Dit plan heeft als titel “Maatschappelijk kunstenaarschap” en bestrijkt de periode 2020-2024. Het plan is te vinden op www.stichtingpallas.nl.

Financiën

De Pallasscholen worden bekostigd vanuit de rijksbijdragen voor het Primair Onderwijs. Deze bestaan onder andere uit personele bekostiging en materiële bekostiging. Daarnaast ontvangen de scholen inkomsten uit ouderscheningen. Elke school heeft een eigen begroting en voert een eigen financiële administratie. Ook heeft elke school een eigen en herkenbare vermogenspositie. Samen vormen deze vermogens het totale vermogen van Stichting Pallas. Binnen de Pallasscholen en de Pallas-organisatie is er geen sponsoring of anderszins financiële ondersteuning anders dan de ouderscheningen.

Ouderscheningen

Stichting Vrienden van Pallas geeft scholen financiële ondersteuning voor de invulling van de antroposofische identiteit van onze school. Te denken valt hierbij aan de kosten voor specifieke vrijschoolse vaklessen, jaarfeesten en materialen. Stichting Vrienden van Pallas is onafhankelijk, ANBI erkend en ziet toe op een ordentelijke inning en aanwending van de schenkingen aan de school. Inzake de schenking ontvangen de ouders van de school een informatiebrief en een ouderschenkingsformulier. In afstemming met de MR van de school maakt de schoolleider jaarlijks een plan voor de aanwending en een verantwoording ten aanzien van de ouderscheningen die vanuit de Stichting Vrienden van Pallas worden ontvangen. Beide documenten zijn uiteraard openbaar en ter inzage beschikbaar via de school. Voor meer informatie zie www.vriendenvanpallas.nl.

Het bestuur van de Stichting Vrienden van Pallas heeft de administratieve afhandeling van de ouder-schenken uitbesteed aan Kubus, een extern bureau.

Klachtenregeling en vertrouwenspersoon

Voor de Pallasscholen geldt de klachtenregeling zoals die binnen Stichting Pallas is overeengekomen. De actuele regeling is op alle scholen ter inzage beschikbaar en te vinden op www.stichtingpallas.nl. Stichting Pallas is op grond van het protocol klachtenprocedure verplicht een vertrouwenspersoon te hebben die inzetbaar is in het traject na het indienen van een klacht, dan wel anderszins ingeval veiligheid en geborgenheid van kinderen/ouders/medewerkers aan de orde zijn. De actuele bereikbaarheidsgegevens van de vertrouwenspersonen zijn te vinden op www.stichtingpallas.nl.

Sociale veiligheid

Voor de Pallasscholen geldt de regeling sociale veiligheid. De actuele regeling is op alle scholen ter inzage beschikbaar en te vinden op www.stichtingpallas.nl.

Schorsen en verwijderen

Voor de Pallasscholen geldt de regeling schorsing en verwijdering van leerlingen. De actuele regeling is op alle scholen ter inzage beschikbaar en te vinden op www.stichtingpallas.nl.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) stelt vergaande eisen aan de omgang met persoonsgegevens. Binnen Stichting Pallas hebben wij een privacyreglement opgesteld, dat voor alle Pallasscholen geldt en op de website www.stichtingpallas.nl ter inzage staat.

Stichting Pallas heeft een Functionaris Gegevensbescherming aangesteld, die controleert of een school zich aan de regels van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) houdt. Deze is bereikbaar via FG@stichtingpallas.nl.

Voor het gebruik en verwerking van foto- en beeldmaterialen van de leerlingen wordt aan de ouders toestemming gevraagd. Bij de inschrijving van een leerling wordt aan ouders gevraagd om een toestemmingsformulier te ondertekenen voor het gebruik van de foto- en beeldmateriaal. Ouders mogen eventueel eerdere toestemmingen veranderen, wijzigen of intrekken.

Verzekeringen

De school heeft via de Stichting Pallas een aantal verzekeringen zoals:

- Een ongevallenverzekering voor leerlingen, personeel en vrijwilligers. Deze verzekering dekt ongevallen gedurende 24 uur per dag tijdens alle door de school georganiseerde normale activiteiten.
- Een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering (WA); via deze verzekering is de school verzekerd voor gevallen waarbij zij voor schade aansprakelijk gesteld kan worden. Niet verzekerd is schade als gevolg van diefstal of vermissing.

De school kan alleen aansprakelijk worden gesteld in die gevallen waarin de leerlingen onder toezicht staan van leraren, overig personeel of ouderparticipanten.

De school is volgens de verzekering alleen aansprakelijk als:

- zij een onrechtmatige daad heeft gepleegd;
- zij schuld heeft; e.e.a. impliceert dat een school niet in alle gevallen aansprakelijk gesteld kan worden;
- er schade is.

Dit maakt een eigen WA-verzekering dus niet overbodig.

9.2 Schoolleiding

De schoolleider is verantwoordelijk voor de schoolleiding op school. Kim van Maanen is onze schoolleider. Zij draagt zorg voor de ontwikkeling en uitvoering van beleid. De schoolleider is verantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit, personeelsbeleid en financiën. Tevens is zij de gesprekspartner van de MR.

Ouders kunnen iets onder de aandacht van de schoolleider brengen via de mail schoolleider@johannesschooltiel.nl of via de telefoon 0344-615313 / 06-38828519.

9.3 Leerkrachten

Leerkrachten dragen de verantwoordelijkheid voor het onderwijs en hebben daarnaast algemene taken. Klassenleerkrachten begeleiden een groep kinderen en vakleerkrachten geven aan meerdere klassen hetzelfde vak, omdat ze daarin gespecialiseerd zijn.

De klassenleerkrachten en schoolleider hebben overleg over meer organisatorische aspecten in de zakelijke vergadering. In de pedagogische vergadering worden onderwijsinhoudelijke thema's besproken en in de kinderbesprekingsvergadering worden kinderen besproken. Hierbij is ook de intern begeleider aanwezig. Daarnaast zijn er zorgvergaderingen, waarin het zorgbeleid verder ontwikkeld wordt, studievergaderingen waarbij het hele team studeert uit de algemene menskunde en leerkrachtvergaderingen waarbij school-brede afstemming en visievorming centraal staan.

9.4 Medezeggenschapsraad (MR)

Op grond van de Wet Medezeggenschap Scholen (WMS), die in 2007 in werking is getreden, dient iedere onderwijsinstelling de medezeggenschap van personeel en ouders te waarborgen. De MR bestaat uit een personeelsgeleding en een oudergeleding met een evenredig aantal vertegenwoordigers.

Sinds 2007 heeft de Johannesschool een MR. Het bevoegd gezag van de Stichting Pallas heeft het Statuut Medezeggenschap en het Reglement voor de MR vastgesteld, waaraan de medezeggenschapsraden een lokale invulling geven.

De MR heeft advies- en instemmingbevoegdheid op diverse beleidsterreinen van de school.

De vergaderingen van de MR zijn in principe openbaar. Wel dient u uw aanwezigheid van te voren aan te kondigen.

Samenstelling

Marc Bruggink   ouder en voorzitter MR

Vacant   ouder

Beate Bernards   leerkracht

Annelieke de Boer   leerkracht

E-mail: mr@johannesschooltiel.nl

9.5 Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR)

De Stichting wordt bestuurd door een College van Bestuur dat werkt onder toezicht van de Raad van Toezicht. Het College van Bestuur stuurt de schoolleiders aan en geeft de dagelijkse leiding aan de stafmedewerkers. De schoolleiders werken samen in het Pallas Schoolleiders Overleg, een orgaan voor advies en afstemming. Iedere school heeft een medezeggenschapsraad waarin ouders en medewerkers zijn vertegenwoordigd. Pallasbreed functioneert een gemeenschappelijke medezeggenschapsraad waarin van 3 Pallas-regio's één ouder en één medewerker zitting hebben.

Hoofdstuk 10 Schoolregels

10.1 De algemene schoolregels

Onze drie basis-schoolregels zijn:

- **zorg goed voor jezelf**
- **zorg goed voor de ander**
- **zorg goed voor de omgeving**

Afmelding zieke kinderen

U kunt uw kind **telefonisch** afmelden tussen 8.00 en 8.20 uur of inspreken op het antwoordapparaat. Als er niet wordt afgemeld, wordt u door ons gebeld ter controle (er zou onderweg iets gebeurd kunnen zijn). Gelieve **niet** per mail afmelden s.v.p.

Allergie

Als uw kind allergisch is (voor bijvoorbeeld wespsteken of bepaalde voedingsmiddelen), wordt u verzocht dit mee te delen aan de klassenleerkracht.

Auto's

Graag parkeren in de parkeervakken of in de wijk.

(Auto's niet aan de stoerand parkeren, dit veroorzaakt een onveilige situatie en u riskeert een bon.)

Fietsen

We lopen op het schoolplein. Fietsen worden in de fietsenrekken gezet. Fietsen kunnen helaas niet in de school worden gestald, ook niet 's nachts of in het weekend.

Hek

We klimmen in de hiervoor aangewezen klimbomen of in onze klimrekken.

Er mag niet op het metalen hek rond de school geklommen worden.

Honden

We houden veel van dieren, zij mogen helaas niet in de school komen, i.v.m. allergie van sommige kinderen.

Kwartier voor en na

De school is een kwartier voor en na schooltijd verantwoordelijk voor kinderen die op het schoolplein zijn. Kinderen wachten voor schooltijd binnen het hek, met uitzondering van de kleuters, zij mogen naar binnen. Zodra de bel luidt: verzamelen op de afgesproken plaats en wachten tot de meester of juf je komt halen.

Mobiele telefoons

We bevorderen echt (oog)contact in onze communicatie. De kinderen mogen geen mobiele telefoons aan hebben staan tijdens de les, de telefoon blijft in de tas.

Nablijven

Bij nablijven belt de leerkracht of de administratief medewerker de ouders.

Overblijven

Al onze kinderen blijven tussen de middag over. Er wordt gezamenlijk gegeten en tijdens het buiten spelen is er altijd toezicht door teamleden.

Pesten

Pesten is een onderwerp waar we op school goed en vooral tijdig aandacht aan besteden. De Regenboog methodiek is ondersteunend in de preventie van pestgedrag. Het is belangrijk dat signalen gemeld worden bij de leerkracht zodat er snel gehandeld kan worden, daar niet alles door de leerkracht wordt gezien.

Schoolleider Kim van Maanen is coördinator pestbeleid, bij haar afwezigheid u kunt terecht bij Wendy Schoots, leerkracht kleuterklas.

Op school wordt ook het pestprotocol toegepast:

-De leerkracht neemt maatregelen tegen het pesten.

-Hij/zij stelt de collega's op de hoogte.

-Hij/zij stelt de ouders van de pester(s) en de gepeste leerling op de hoogte.

-De leerkracht stelt een plan van aanpak op en bespreekt dit.

-Binnen de klas wordt het probleem aan de orde gesteld en werkt men aan een veilig klimaat om voortaan het pesten te voorkomen

Zie verder in het pestprotocol, te vinden op de website en ter inzage op school.

Rennen

We rennen buiten, binnen lopen we.

Roken

We hebben een voorbeeldfunctie naar onze leerlingen. Het is verboden in en rondom de school te roken. Ook tijdens schoolse activiteiten zoals bijvoorbeeld de jaarfeesten is het verboden te roken.

Schoolbegin

Er wordt om 8.15 uur voor klas 1 t/m 6 gebeld en met de leerkracht naar binnen gegaan, zodat de lessen om 8.20 uur kunnen beginnen.

Vanaf 8.10 uur zijn ouders met hun kinderen in de kleuterklas welkom in de school. Samen met uw kind kunt u de jas en tas opbergen en sloffen aandoen. Om 8.15 uur gaat het lokaal open en kunnen de kinderen naar binnen. We beginnen om 8.20 uur. Vanuit pedagogisch oogpunt is het prettig als het moment van wachten in de kring niet te lang duurt.

Bij zeer slecht (nat) weer mogen alle leerlingen eerder, na toestemming, naar binnen komen.

Skeelers e.d.

We gebruiken onze voeten op het schoolplein.

We maken geen gebruik van skeelers, skateboards of andere eigen meegebrachte 'wielen'.

Snoep

We eten gezond in en op school.

De kinderen mogen geen snoep – dus ook geen kauwgum – mee naar school nemen.

Speelgoed

We gebruiken de materialen van de school, tenzij er een speciale dag georganiseerd wordt waarbij eigen speelgoed meegenomen mag worden.

We raden aan geen speelgoed mee te nemen naar school. Gewelddadig speelgoed en digitaal speelgoed is niet toegestaan. Uitzonderingen kunnen besproken worden met de klassenleerkracht (zoals het meebrengen van een knuffel in de jongste klassen omdat dit veiligheid kan bieden wanneer het kind dit nodig heeft).

Te laat komen

Het is prettig om allemaal tegelijk op tijd te kunnen beginnen. Laatkomers verstoren de lessen die al begonnen zijn. We willen u dringend verzoeken op tijd op school te komen.

Te laat komen valt onder ongeoorloofd verzuim. Indien dit te vaak voorkomt dient het gemeld te worden bij de leerplichtambtenaar. Kinderen horen op tijd op school te zijn. Mocht een kind regelmatig te laat zijn, dan wordt er vanuit school contact opgenomen. Als het daarna nog voorkomt, dan wordt er melding gedaan bij de Leerplichtambtenaar.

Telefoneren

Voor noodgevallen kunnen kinderen naar huis bellen na toestemming van de leerkracht.

Trakteren

Trakteren bij verjaardagen stellen wij uiteraard op prijs. We staan stil bij de geboortedag van het kind en vieren de verjaardag in de klas. Graag zien wij een eenvoudige en gezonde traktatie; iets dat in een korte pauze genuttigd kan worden. De leerkrachten ontvangen graag dezelfde traktatie als de kinderen. Gezonde traktaties bevatten geen suikers en/of kleurstoffen. Gelieve de traktaties niet te groot maken zodat er ook nog gegeten kan worden. Voor tips, ideeën of informatie over voedselallergieën van klasgenoten, kunt u overleggen met de leerkracht.

10.2 Schoolvrij? Wanneer wel, wanneer niet?

Een verzoek moet minimaal een week van tevoren schriftelijk worden aangevraagd.

Als het om een verzoek voor extra vakantieverlof gaat, moet dit minimaal een maand van tevoren gebeuren. Het te gebruiken formulier kunt u downloaden vanaf de website (achter de login) en ligt in het kastje in de keuken en moet bij de schoolleiding ingeleverd worden. Zij zal het verzoek in behandeling nemen en u antwoord geven. De richtlijnen staan op het formulier vermeld.

Tot slot

Als u zonder toestemming uw kind toch thuis houdt of zonder bericht eerder op vakantie gaat, is de school verplicht dit te melden aan de leerplichtambtenaar. Het gevolg kan zijn dat er een proces-verbaal tegen u wordt opgemaakt. Wanneer u met een leerplichtambtenaar te maken krijgt, zal dat altijd de leerplichtambtenaar van uw eigen gemeente zijn.

Meer informatie is verkrijgbaar bij de leerplichtambtenaar van de Gemeente Tiel, tel. 0344-637461, Postbus 6325, 4000 HH, Tiel.

10.3 Ongeoorloofd verzuim

Is uw kind niet op tijd op school en niet tijdig (voor 8.20 uur) door de ouders afgemeld, dan tracht de school de ouders te bereiken. Geef daartoe uw vaste en/of mobiele telefoonnummer door.

Ongeoorloofd verzuim wordt door de leerkracht geregistreerd en zo nodig gemeld aan de leerplichtambtenaar.

10.4 En bij uitval van de leerkracht ?

De Johanneschool doet er alles aan om lesuitval te voorkomen. We trachten een dermate werksfeer en werkdruk binnen onze school te creëren dat leerkrachten zich gezond en wel blijven bevinden. Valt er toch, door bijvoorbeeld ziekte, een leerkracht uit, dan zoeken we vervanging. We hebben gelukkig goed contact met invalkrachten en als school kunnen we gebruik maken van de vervangpool van Ippon personeelsdiensten en Stichting Pallas.

In alle gevallen worden de groepen opgevangen, waarbij een programma wordt gevolgd dat door de klassenleerkracht van de kinderen zelf is samengesteld en klaargelegd voor de vervanger.

Wanneer er onverhoopt geen vervanger gevonden kan worden, kan de schoolleider beslissen dat de kinderen thuis mogen blijven. Natuurlijk is er altijd opvang mogelijk voor kinderen waarvan de ouders geen opvang hebben kunnen regelen.

In de praktijk komt het hier op neer, dat er meteen naar vervanging gezocht wordt.

Hoofdstuk 11 Landelijke organisaties

Elke vrijeschool is een geheel zelfstandige instelling. Gemeenschappelijk hebben alle vrijescholen hun grondslag in de pedagogische beginselen van Rudolf Steiner. Op grond van die gemeenschappelijkheid zorgt een aantal landelijke organen ervoor dat de scholen zich in de samenleving staande kunnen houden.

11.1 De vrijescholen in Nederland

De adressen zijn op school te verkrijgen. Ze staan ook vermeld op de website van de vereniging van vrijescholen: www.vrijescholen.nl

11.2 Begeleidingsdienst voor vrijescholen - BVS schooladvies

BVS-schooladvies, partner van uw school   kennis delen – mensen verbinden

BVS-schooladvies is al meer dan 38 jaar een landelijk kennis- en expertisecentrum voor vrijeschoolonderwijs. Wij richten ons op de begeleiding van het onderwijs op vrijescholen en de schoolorganisatie. Centraal staat de inrichting van het vrijeschoolonderwijs. Wij begeleiden vrijescholen bij verbetertrajecten, verandertrajecten en visietrajecten. Daarnaast bieden wij trainingen over de achtergrond van de vrijeschool.

Ook hebben we, ter ondersteuning van leraren, webapplicaties en publicaties gemaakt.

BVS-schooladvies heeft adviseurs met kennis over de volgende onderwerpen:

- inhoudelijke thema's rond het vrijeschoolonderwijs
- schoolorganisatie
- inhoud van het onderwijs, zoals didactiek, handelingsgericht werken, sociaal-emotionele ontwikkeling
- leerlingenzorg/ondersteuning

Bovenstaande diensten worden aangevraagd door vertegenwoordigers van de school. Ook ouders kunnen bij ons terecht voor vragen m.b.t. de ontwikkeling van hun kind.

Voor uitgebreide informatie van ons complete aanbod (voor scholen en ouders) kunt u een bezoek brengen aan onze website: www.bvs-schooladvies.nl.

U kunt ons ook bellen of mailen:

T: 030-281 96 56

I: www.bvs-schooladvies.nl

E: admin@bvs-schooladvies.nl

Ook voor VO scholen hebben wij een specifiek aanbod:

- mentoraat op een vrijeschool
- activerende didactiek
- zelfregulering in de puberteit
- begeleiden van veranderprocessen
- begeleiding van leidinggevendenden binnen een vrijeschool
- begeleiding van teamontwikkeling
- schoolleidersopleiding in samenwerking met NSO-NSA

11.3 Vereniging van vrijescholen

De Vereniging van vrijescholen is de landelijke belangenorganisatie van vrijescholen in Nederland en vertegenwoordigt hen in politieke netwerken en in de onderwijssector. Daarnaast voert de vereniging ieder jaar een werkplan uit dat samen met de leden is vastgesteld. Dit jaar is er onder meer aan-

dacht voor het lerarentekort, nieuwe vrijescholen en diversiteit in het vrijeschoolonderwijs. Het vrijeschoolonderwijs staat in de belangstelling en groeide de laatste 10 jaar met ruim 46%. Inmiddels zitten er bijna 30.000 leerlingen op 114 vrijescholen in het basis- en voortgezet onderwijs.

Meer weten?

Ontwikkelingen zijn te volgen via de website www.vrijescholen.nl. Via de website kunt u zich ook abonneren op de nieuwsbrief.

Taken van de Vereniging van vrijescholen:

- Ondersteunen bij bestuurlijke en managementvraagstukken;
- Behartigen van de belangen van vrijescholen op landelijk niveau;
- Werken aan de ontwikkeling en de borging van de kwaliteit van vrijeschoolonderwijs;
- Stimuleren van nationale- en internationale samenwerking in de vrijeschoolbeweging

Meer weten?

Abonneer je op de nieuwsbrief en bezoek de website

www.vrijescholen.nl en www.kiezenvoordevrijeschool.nl

T: 0343-536060

I: www.vrijescholen.nl

E: vereniging@vrijescholen.nl

11.4 School onderwijsassistenten vrijeschool (School-vAK)

De School voor Onderwijsassistenten vrijeschool (onderdeel van School-vAK) start in september 2020 met de BBL-opleiding Onderwijsassistent vrijeschool (mbo 4).

Deze 2-jarige opleiding wordt vanaf januari 2021 aangeboden aan de Disketteweg in Amersfoort, op loopafstand van station Amersfoort Schothorst.

T: 06 3483 6386

I: www.school-vak.nl E: info@school-vak.nl

11.5 Vereniging voor Vrije Opvoedkunst (VOK)

Van de Vereniging voor Vrije Opvoedkunst kan ieder persoonlijk lid worden. U ontvangt dan tevens het tijdschrift "Vrije Opvoedkunst". Hierin vindt u artikelen en beschouwingen over de achtergronden van de Vrijeschoolpedagogie en nieuws en commentaar uit de Vrijeschoolbeweging. Het tijdschrift verschijnt 7 maal per jaar, voor 25 euro wordt dit u toegestuurd.

Secretariaat: p/a Molenvliet 442, 3076 CM Rotterdam.

T: 010-8425805

I: www.vrijeopvoedkunst.nl

E: info@vrijeopvoedkunst.nl

11.6 Hogeschool Leiden

- Vrijeschool PABO, opleiding tot leerkracht vrijeschool basisonderwijs

Hogeschool Leiden, Zernikedreef 11, 2330 CK Leiden

T: 071-5188800

I: www.vrijeschoolpabo.nl

E: info@hsleiden.nl

- Opleiding docent dans/euritmie

Hogeschool Leiden, Zernikedreef 11, 2333 CK Leiden

T: 071-5188800

I: www.docentdans-euritmie.nl

E: euritmieopleiding@hsleiden.nl

- Opleiding docent muziek

Hogeschool Leiden, Zernikedreef 11, 2333 CK Leiden

T: 071-5188800

I: www.opleidingdocentmuziek.nl

11.7 Internationaal Hulpfonds (IHF)

Voor steun aan vrijeschoolpedagogie of informatie over Vrijescholen in het buitenland kunt u contact opnemen met :

Stichting Internationaal Hulpfonds

De Paal 1-6, 1351 JA, Almere

T : 06 2697 2310

I : www.internationaalhulpfonds.nl/

E : info@internationaalhulpfonds.nl

11.8 Academie voor ouders

De Academie voor Ouders organiseert ontmoetingen die inzicht en inspiratie geven aan ouders ter ondersteuning van hun taak als opvoeder. Antroposofie is hierbij een inspiratiebron. Uitwisseling is een belangrijk onderdeel in deze 'ouderwerkplaats'. De theoretische kapstokken en thema's die worden aangereikt zijn verdiepend. Daarnaast is experimenteren met verschillende kunstvormen een vast onderdeel. Kortom, een kans om bij te tanken, uit te wisselen, te verdiepen en te experimenteren. Geen voorkennis vereist.

I: www.academie-voor-ouders.nl

Hoofdstuk 12 Kinderopvang

In onze school is ook kinderopvang gevestigd, verzorgd door het bedrijf Kinderopvang KaKa. In sfeervol ingerichte ruimtes biedt KaKa kleinschalige kinderopvang aan voor kinderen van 0 tot 13 jaar.

Voor de kinderen van 0 tot 4 jaar in de vorm van kinderdagverblijf KDV 't Rozenpoortje en voor kinderen van 4 tot 13 jaar buitenschoolse opvang BSO 't Rozenpoortje.

Kinderopvang KaKa laat zich op onze school inspireren door de antroposofie en diverse jaarfeesten worden samen met onze school gevierd.

Rust, ritme, herhaling, eerbied en dankbaarheid zijn kernwaarden die KaKa mee wil geven aan (jonge) kinderen. Door met een vast dag- en jaarritme te werken, met professionele, liefdevolle en vaste pedagogisch medewerkers en te kijken naar de behoeftes van de kinderen kan de kinderopvang een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de kinderen.

Bij BSO 't Rozenpoortje kunnen kinderen op een plezierige manier hun vrije tijd invullen. Ook hier wordt gewerkt met een vast ritme om zo de rust en emotionele veiligheid van de kinderen te kunnen waarborgen.

BSO 't Rozenpoortje past zich aan de openingstijden van onze school aan. Bij studie- en vakantiedagen zijn zij bijvoorbeeld de hele dag geopend.

Op de website van Kinderopvang KaKa is meer informatie te vinden: www.kaka.nl

Vrijblijvend mailen kan naar info@kaka.nl

T: 0521 700240

Hoofdstuk 13 De schoolgids

De schoolgids wordt jaarlijks gemaïld aan de huidige ouders van de Johanneschool . De schoolgids is ook te downloaden via de website www.johannesschooltiel.nl.

Een papieren exemplaar is verkrijgbaar bij de administratie.

Geïnteresseerde nieuwe ouders die zich oriënteren op de schoolkeuze kunnen de schoolgids downloaden via de website www.johannesschooltiel.nl.

Mocht u aanmerkingen, toevoegingen of suggesties hebben ten aanzien van de schoolgids dan stellen wij het op prijs als u ons dit laat weten.

Het lied voor de Johannesschool

Tekst en muziek: Kasper Heineke

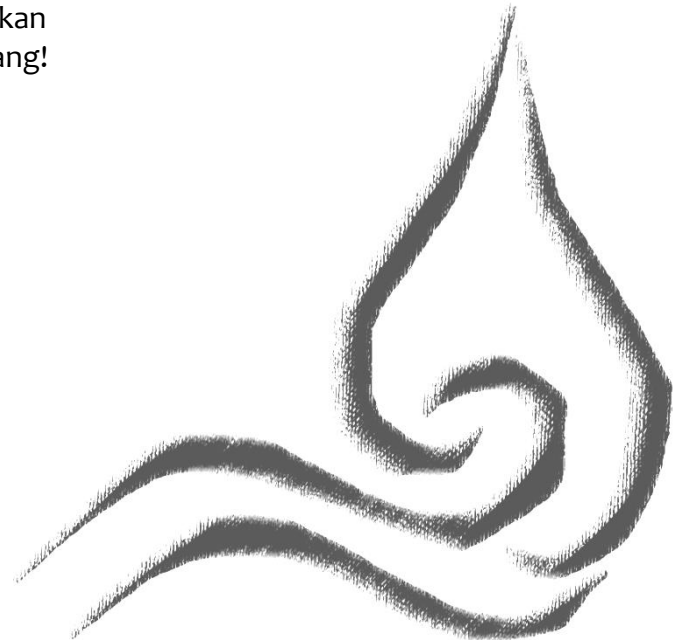
Als 'n veilig baken voor groot en klein
Tussen de Linge, de Waal en de Rijn
Staat onze school nu al zo lang
Trots en sterk in 't Driestromenland

Zoals 't loof van de bomen ontluikt in het licht
Vervullen wij onze dromen in een zorgzame plicht
Zo groeien en bloeien kinderen hier op
Totdat ze zullen kiezen voor het ruime sop!

Als een veilige haven voor groot en klein
Tussen de Linge, de Waal en de Rijn
Staat onze school nu al zo lang
Trots en sterk in 't Driestromenland

Op de vruchtbare aarde van het Betuwe land
Waar de stromen weerstralen 't licht naar alle kant
Daar plukken wij de vruchten zo veel als het kan
En smeden wij banden voor een heel leven lang!

Als een veilig baken voor groot en klein
Tussen de Linge, de Waal en de Rijn
Blijft onze school voor altijd staan
Trots en sterk tussen de zon en de maan!

Contactgegevens

Johannesschool, Vrijeschool Tiel

Priorlaan 3, 4003 AP, Tiel

T: 0344-615313

I: www.johannesschooltiel.nl

E: info@johannesschooltiel.nl

Schoolleider: Kim van Maanen

E: schoolleider@johannesschooltiel.nl

T: 06-38828519